

รายงานกิจการ

ประจำปี 2565

เทศบาลตำบลท่าบ่อ

บริหารยึดหลักธรรมาภิบาล
บริการประทับใจ
ห่วงใยสิ่งแวดล้อม
ส่งเสริมการศึกษา
พัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง
พร้อมสู่อาเซียน

สารจากนายกเทศมนตรี ตำบลทับมา

กระผม คณะผู้บริหารเทศบาลตำบลทับมา ข้าราชการ และพนักงานเทศบาลทุกคน ตระหนักถึงหน้าที่ที่สำคัญ ในการดูแลรับผิดชอบแก้ไขปัญหาและพัฒนาความเจริญ ให้เกิดขึ้นในเขตเทศบาลตำบลทับมา ไม่ว่าจะเป็น ด้านการศึกษา ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านสาธารณสุข โภค ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ตลอดจน ส่งเสริมและสืบสานงานประเพณี วัฒนธรรมอันดีต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้พี่น้องและประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ในปี พ.ศ. 2565 เทศบาลตำบลทับมาได้นำแนวคิด การพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวม หรือ BCG โมเดล (Bio-Circular-Green Economy) มาใช้ในการสร้าง เศรษฐกิจสู่ชุมชนและเมืองสิ่งแวดล้อมน่าอยู่อย่างยั่งยืน โดยนำอัตลักษณ์ของท้องถิ่น “ถ้ามี้า เขา คลอง ครั้วระยอง กลองยาว” มาเป็นต้นทุนในการพัฒนา ควบคู่กับการนำ โครงการที่เทศบาลได้ดำเนินงานมาก่อนหน้านี้มา มา ยกกระดับให้สอดคล้องกับแนวคิด BCG โมเดล จนประสบความสำเร็จ สามารถสร้างรายได้ให้กับพี่น้อง ประชาชน และในขณะเดียวกันก็ช่วยรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อย่างไรก็ตามความสำเร็จคงเกิดขึ้นมิได้ หากไม่ได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และ ภาคประชาชน กระผมและบุคลากรของเทศบาลตำบลทับมา ขอขอบพระคุณทุกความร่วมมือที่ช่วยกันขับเคลื่อน การพัฒนาท้องถิ่นของเราให้เจริญก้าวหน้า จนนำมาซึ่ง ความอยู่ดี มีสุขของพี่น้อง ประชาชน ในวันนี้

นายประเสริฐ วงษ์ศรี
นายกเทศมนตรีตำบลทับมา

บทบรรณาธิการ

เทศบาลตำบลทับมาเป็นท้องถิ่นที่มีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด เพราะตั้งอยู่ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern economic corridor) ทำให้เทศบาลต้องเตรียมวางแผนรับมือกับการขยายตัวของเมืองเพื่อรักษาไว้ซึ่งสมดุลระหว่างการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของพี่น้องประชาชน และสิ่งแวดล้อมที่ดีของเมืองที่ผ่านมามีดิฉันในฐานะปลัดเทศบาลตำบลทับมาและทีมงานได้ร่วมกันพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับการเติบโตของเมือง ส่งเสริมสุขภาวะที่ดีให้กับประชาชน สนับสนุนการศึกษาและมอบสวัสดิการให้กับกลุ่มผู้ยากไร้ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนไม่ลืมที่จะให้บริการพี่น้องประชาชนในทุกๆ ด้านอย่างทั่วถึง

รายงานประจำปี พ.ศ. 2565 ฉบับนี้ได้รวบรวมผลการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ของเทศบาลในปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นเสมือนการยืนยันว่า หัวใจในการทำงานของเราคือการมุ่งมั่นพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนเป็นสำคัญ

สุดท้ายนี้ ดิฉันขอขอบคุณทุกความร่วมมือ จากทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนให้ท้องถิ่นของเรากลายเป็นเมืองที่น่าอยู่อย่างยั่งยืนสำหรับทุกคน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเราจะร่วมกันพัฒนาเมืองเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของพี่น้องประชาชนเช่นนี้ต่อไป

นางสาวเรวีญา ขจิตเนติธรรม
ปลัดเทศบาลตำบลทับมา

รายงานกิจการประจำปี 2565

เทศบาลตำบลทับมา

สารบัญ

รางวัลแห่งความภาคภูมิใจ	6
แนะนำบุคลากร	10
นโยบายยุทธศาสตร์เมือง	17
ทับมา BCG โมเดล	18
แหล่งเรียนรู้การจัดการขยะด้วยนวัตกรรม ROSES	22
โครงการด้านเมืองอยู่ดี	24
โครงการด้านคนมีสุข	32
โครงการด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืน	40
โครงการด้านเมืองแห่งการเรียนรู้ และการบริหารจัดการที่ดี	46
ระบบบริหารงานและให้บริการประชาชน สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ระบบท้องถิ่นดิจิทัล)	52
สรุปรายรับ - รายจ่ายประจำปี	56
บทความทางวิชาการ	62

รางวัลแห่งความภาคภูมิใจปี 2565

01

ถวายพระราชทานสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
“รางวัลชนะเลิศเทศบาลด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืนยอดเยี่ยม
ระดับประเทศ ประจำปี 2563”

รางวัลที่ 3 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีการบริหารจัดการที่ดี เทศบาลตำบล ประเภทโดดเด่น ประจำปี 2565 จากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ประกาศนียบัตรเชิดชูเกียรติองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีผลการประเมิน ITA ประจำปี 2565 จากสำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยมีผลการประเมินในระดับ A

04

โล่เชิดชูเกียรติในฐานะสร้างชื่อเสียงและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับจังหวัดระยอง
ในการพัฒนาเมืองควบคู่กับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม จากสำนักงานทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยอง มอบโดยผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง

05

โล่และใบประกาศเกียรติคุณการจัดการพื้นที่สีเขียว ประจำปี 2565
“ระดับดีเยี่ยม” จากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

06

เทศบาลตำบลทับมา ได้รับโล่ตราสัญลักษณ์ G-Green โครงการสำนักงานสีเขียว
หรือ Green Office ระดับดีมาก (G รางวัลระดับเงิน)

07

รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 1 ประเภทคณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนา
บทบาทสตรีตำบลทับมาดีเด่น ประจำปี 2565 จากกรมการพัฒนาชุมชน

โล่ประกาศเกียรติคุณการขับเคลื่อนโครงการ “ดาว-อีเอฟ พัฒนาเยาวชน สู่ความสำเร็จ เพื่อระยองผาสุก” จากกลุ่มบริษัท ดาว ประเทศไทย และสถาบันอาร์แอลจี (รักลูก เลิร์นนิ่ง กรุ๊ป)

08

รางวัลชมเชย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ต้นแบบศูนย์บริหารจัดการน้ำ อย่างเป็นระบบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จังหวัดระยอง

09

รางวัลประกาศเกียรติคุณสำหรับเทศบาลที่ได้รับการคัดเลือกในระดับประเทศ ภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมเมืองยั่งยืน ประจำปี 2565 จากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

10

โล่รางวัลคนพิการต้นแบบ ประจำปี 2565 จากกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์

11

แนะนำบุคลากร

4 | 2 | 1 | 3 | 5

คณะผู้บริหาร

1	นายประเสริฐ วงษ์ศรี	นายกเทศมนตรีตำบลทับมา
2	นายฉัตร แก่กล้า	รองนายกเทศมนตรีตำบลทับมา
3	นายชูชาติ คงทน	รองนายกเทศมนตรีตำบลทับมา
4	นางสาวปราณี จิตติรบำรุง	เลขานุการนายกเทศมนตรีตำบลทับมา
5	ร.ต.อ.ดำหริ จุติ	ที่ปรึกษานายกเทศมนตรีตำบลทับมา

2 | 5 | 4 | 1 | 3 | 6

สมาชิกสภาเทศบาล IVต 1

1

นายบุญยงค์ มุกดา

รองประธานสภาเทศบาลตำบลทับมา

2

นายชลอ สุขสัน

เลขานุการสภาเทศบาลตำบลทับมา

3

นายเจตน์ เมฆอรุณ

สมาชิกสภาเทศบาลตำบลทับมา

4

นายทองพิน สกุลวงษ์

สมาชิกสภาเทศบาลตำบลทับมา

5

นายสมพงษ์ มากหลาย

สมาชิกสภาเทศบาลตำบลทับมา

6

นายเสกสรรค์ พันภัยพาล

สมาชิกสภาเทศบาลตำบลทับมา

5 | 4 | 2 | 1 | 3 | 6

สมาชิกสภาเทศบาล IV ต 2

1	นายสมชาย กล่อมแก้ว	ประธานสภาเทศบาลตำบลทับมา
2	นายสุเทพ นัทธีเจริญ	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลทับมา
3	นายปัญญา ลั่นล้ำ	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลทับมา
4	นายขจรศักดิ์ วงษ์ไพศาล	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลทับมา
5	นายอาทิตย์ รักสกุล	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลทับมา
6	นายเชาว์ สวัสดิ์ลิ้น	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลทับมา

3 | 5 | 2 | 1 | 4 | 6 | 7

หัวหน้าส่วนราชการ

1	นางสาวเรวีญา ขจิตเนติธรรม	ปลัดเทศบาลตำบลทับมา
2	นางสาวณัฐติรัตน์ เชิดชู	ผู้อำนวยการกองการศึกษา
3	นางสาวเดือนแรม คงทน	ผู้อำนวยการกองคลัง
4	นางแจ่มศรี สุ่มนัสเสถียร	ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่
5	นางรำไพ จันทะโพธิ์	ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม
6	นายยุทธนา ปิงชัย	รองปลัดเทศบาลตำบลทับมา
7	นายสมศักดิ์ อนันตวุฒิ	ผู้อำนวยการกองช่าง

แนะนำกองงาน

สำนักปลัดเทศบาล

กองคลัง

กองสวัสดิการสังคม

กองการศึกษา

กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ

กองสารวัตรสุขและสิ่งแวดล้อม

กองการเจ้าหน้าที่

หน่วยงานตรวจสอบภายใน

กองช่าง

นโยบายยุทธศาสตร์เมือง

เทศบาลตำบลทับมาตระหนักถึงหน้าที่ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นในทุก ๆ ด้านเพื่อนำมาซึ่งประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง ยึดมั่นการทำงานแบบมีส่วนร่วม โดยนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาปรับใช้ ควบคู่กับการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาและขับเคลื่อนการทำงานอย่างมียุทธศาสตร์โดยใช้นโยบาย 3ส + 1ป + 1พ เป็นกลยุทธ์ อันประกอบไปด้วย สร้าง ส่งเสริม สนับสนุน ปรับปรุง และพัฒนา เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ และเกิดสัมฤทธิ์ผลในการทำงานในทุก ๆ โครงการ

วิสัยทัศน์

“

บริหารยึดหลักธรรมาภิบาล บริการประทับใจ
ห่วงใยสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการศึกษา
พัฒนา เศรษฐกิจพอเพียง พร้อมสู่อาเซียน

”

ยุทธศาสตร์การพัฒนา

การพัฒนาด้านการเมือง
การบริหารข้อมูลข่าวสาร
และเทคโนโลยีสารสนเทศ

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
และแหล่งน้ำ

การพัฒนาสังคม
และคุณภาพชีวิต

การพัฒนาการบริหารจัดการ
ระบบสาธารณสุข
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

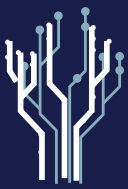
การพัฒนาและส่งเสริมการศึกษา
การกีฬา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม
ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

การพัฒนาเศรษฐกิจ
และการท่องเที่ยว
เชิงอนุรักษ์

การพัฒนาการบริหาร
จัดการและพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์

กับมา BCG โมเดล Thapma BCG Model

ที่ผ่านมาประเทศไทยใช้ทรัพยากรเป็นต้นทุนสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่ขาดการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวม จึงส่งผลให้การพัฒนาที่เกิดขึ้นต้องแลกมาด้วยความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม เกิดการพัฒนาแบบกระจุกตัว และก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม รัฐบาลจึงมีแนวคิดจะพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวม หรือ BCG โมเดล(Bio-Circular-Green Economy) ซึ่งจะพัฒนาเศรษฐกิจใน 3 มิติไปพร้อมกันได้แก่เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy : B) : นำทรัพยากรชีวภาพมาสร้างมูลค่าเพิ่มโดยเน้นพัฒนาให้เป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy : C) : ที่เน้นรักษาคุณค่าของทรัพยากรด้วยการลดการใช้ หมุนเวียนนำกลับมาใช้ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ลดปัญหามลพิษ และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy : G) : ที่พัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและการรักษาสีสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล เพื่อให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนไปพร้อมกัน โดยใช้องค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม มาช่วยสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Creation) ให้กับฐานทรัพยากรชีวภาพและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการนำจุดแข็งของประเทศมาต่อ

เทศบาลตำบลทับมานำแนวคิด BCG มาใช้ในการสร้างเศรษฐกิจสู่ชุมชนและเมือง สิ่งแวดล้อมน่าอยู่อย่างยั่งยืนนำเอาอัตลักษณ์ของท้องถิ่น “ถ้ามาเขาคลอง ครั้วระยอง กลองยาว” มาเป็นต้นทุนในการพัฒนาและใช้กลยุทธ์ 4อ พอเพียง ในการดำเนินงาน ได้แก่ อนุรักษ์-อนุบาล-อาหาร-อาชีพ

โมเดลเศรษฐกิจที่นำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาต่อยอดจุดแข็งของไทย
เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขัน เป็นการลงทุนในสิ่งแวดล้อม
เพื่อการเติบโตของธุรกิจอย่างยั่งยืนภายใต้

อัตลักษณ์ของชุมชน “ถ้ำม้า iva คลอง ครั้วระยอง กลองยาว”

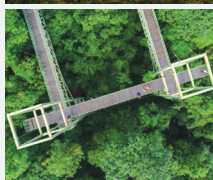
ต่อยอดรากฐานความเข้มแข็งด้านทรัพยากรชีวภาพ /
ผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น
การส่งเสริมการเลี้ยงชันโรง สร้างความหลากหลาย
ทางชีวภาพ และช่วยในการตรวจสอบคุณภาพอากาศ
ในพื้นที่ อีกทั้งนำมาผลิตสินค้า ผลิตภัณฑ์ด้านอาหาร
สุขภาพและความงาม

นำทรัพยากรมาใช้ให้คุ้มค่าที่สุด มุ่งลดปริมาณของเสีย
ให้น้อยที่สุด ด้วยการปรับกระบวนการผลิต เช่น
ออกแบบเพื่อลดการใช้ทรัพยากร เปลี่ยนของเสีย
จากการผลิต หรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้ประโยชน์แล้ว
มาแปรรูปเพื่อนำกลับมาใช้ในการผลิต
หรือผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่

ใช้เทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
เช่น การผลิตสมุนไพรไทย โดยไม่บรรจุภัณฑ์
เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมย่อยสลายได้จาก
ผักตบชวาไม่เหลือทิ้งเป็นของเสียที่ย่อยสลาย
ไม่ได้ตลอดวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์

ถ้ำม้า
.....

iva
.....

คลอง
.....

ครั้วระยอง
.....

กลองยาว
.....

Waste to Wealth

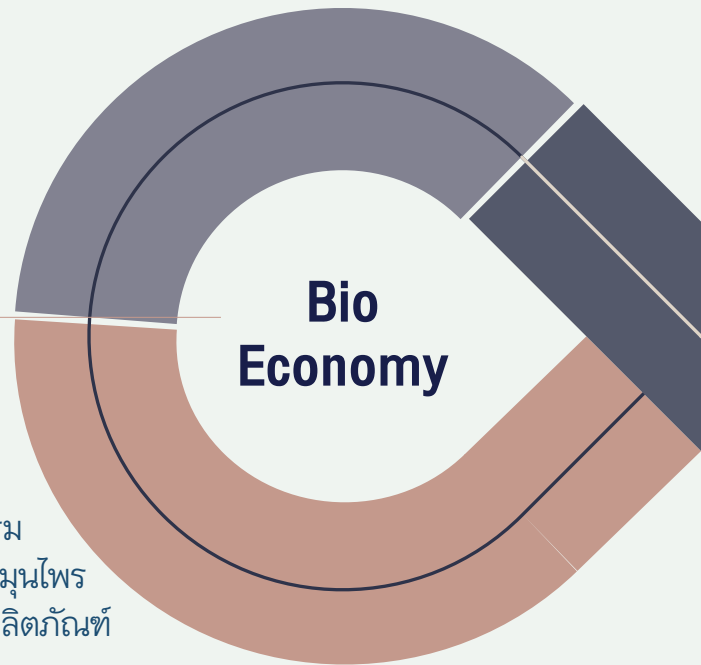
Wealth

B เศรษฐกิจชีวภาพ

Bio Economy

ใช้ทรัพยากรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม
โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม

สมุนไพรขี้หอย
นำเปลือกหอยนางรม
และเปลือกไข่ และสมุนไพร
พื้นบ้าน มาทำเป็นผลิตภัณฑ์
กำจัดลูกน้ำยุงลาย

ผ้าเคลื่อนย้ายผู้ป่วยติดเตียง
และหมอนหลอด

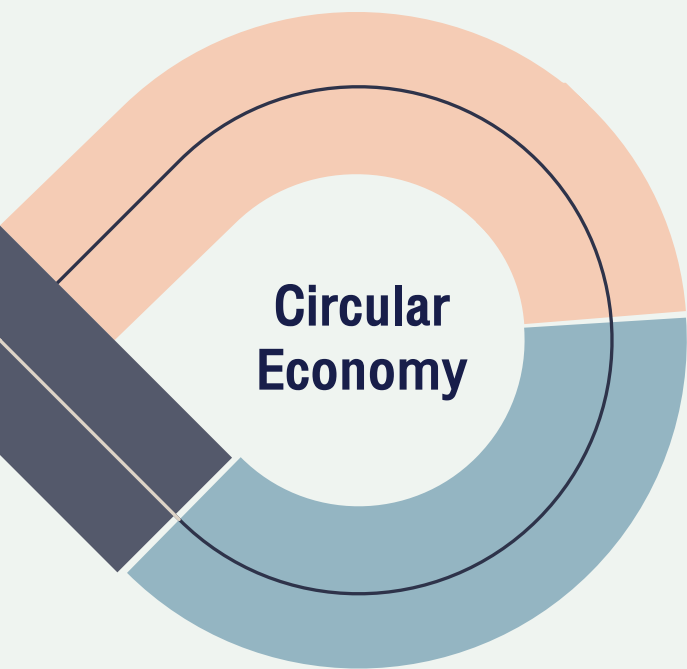
ตู้ฆ่าเชื้อ / การใช้
พลังงานสะอาดในการผลิตสินค้า

ตู้ฆ่าเชื้อ UV Ozone เช่น
ฆ่าเชื้อหน้ากากอนามัย

สถานีรีไซเคิล (Recycle Station) | ร้านรีไซเคิล (Recycle Store) | จุดรีไซเคิล (Recycle Spots)
ศูนย์การเรียนรู้การบริหารจัดการขยะ | การแปรรูปขยะสร้างมูลค่า

ใช้ทรัพยากรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม
โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม

C เศรษฐกิจหมุนเวียน
Circular Economy

G เศรษฐกิจสีเขียว
Green Economy

พัฒนาสังคมและการรักษา
สิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล

สร้าง Platform โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ | การประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น | การจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่สีเขียว | เมืองสิ่งแวดล้อม
ยั่งยืน และเมืองน่าอยู่คู่อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ | ส่งเสริมการตลาด
ยกระดับผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (ฉลาดเขียว)

แหล่งเรียนรู้ การจัดการขยะ ด้วยนวัตกรรม ROSES

การเดินทางเส้นทางการจัดการขยะด้วยการนำนวัตกรรมกระบวนการ ROSES
สู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ทำให้เทศบาลตำบลทับมาสามารถสร้างการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทางจนนำไปสู่การเพิ่มมูลค่าให้ขยะ
และสร้างรายได้อย่างเป็นรูปธรรม และกลายเป็นต้นแบบและแหล่งเรียนรู้
ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับประเทศและอาเซียน ปัจจุบันมีศูนย์การเรียนรู้
จำนวน 23 แห่ง เช่น

01

แหล่งเรียนรู้การจัดการขยะโดยใช้กระบวนการ ROSES ชุมชนบ้านสะพานหิน

02

กลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนผู้เลี้ยง ชันโรงบ้านทับมา

โรงเรียนอนุบาล ทับมา

03

เมืองอยู่ดี ณ เทศบาลตำบล ปี พ.ศ. 2565

เทศบาลตำบลทับมาได้ดำเนินโครงการมากมาย เพื่อมุ่งพัฒนาเมืองให้เจริญก้าวหน้า และประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี โดยมีผลงานด้านเมืองอยู่ดีที่ได้ดำเนินการ ดังนี้

ผลงานด้านเมืองอยู่ดี

ครอบคลุมการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับ การวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้เพียงพอสำหรับคนทุกกลุ่ม การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับผู้ที่มียาได้น้อยและผู้ด้อยโอกาส ตลอดจนดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ตัวอย่างโครงการที่ดำเนินงาน ได้แก่

การพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน

01

โครงการติดตั้งระบบไฟฟ้าส่องสว่าง
บริเวณพื้นที่สาธารณะและแหล่งชุมชน

โครงการปรับปรุงถนนและขุดลอก
ท่อระบายน้ำตามจุดต่าง ๆ

02

การป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย

การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือ
ภัยพิบัติและสาธารณภัย รวมถึง
การแก้ไขปัญหาน้ำท่วม

เทศบาลตำบลทับมาได้จัดทำแผนรับมือภัยพิบัติ
และสาธารณภัย โดยมีการทำแผนก่อนเกิด
สาธารณภัย ระหว่างเกิดสาธารณภัย และหลังเกิด
สาธารณภัย และได้นำไปใช้รับมือกับสถานการณ์
น้ำท่วมในพื้นที่ โดยทำงานร่วมกับระดับจังหวัด
และภาคีเครือข่าย

ก่อนเกิดสาธารณภัย

ช่วงก่อนเกิดภัยทาง
เทศบาล ได้ลงพื้นที่สำรวจ
และจัดประชุมเพื่อเตรียม
ความพร้อม และเตรียม
บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ ฝึกซ้อม
แผน และประชาสัมพันธ์ให้กับ
ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงได้รับ
ข้อมูลข่าวสาร เพื่อรับมือเหตุ
ได้ทันทั่วทั้ง

ระหว่างเกิดสาธารณภัย

เมื่อเกิดน้ำท่วมช่วงปี 2565 ที่ผ่านมามาทางเทศบาล ได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขึ้นที่ศาลาบ้านหนองมะหาด โดยเปิดศูนย์แจ้งความเดือดร้อน มีอาหาร น้ำดื่ม และหน่วยรักษาพยาบาลเพื่อผู้ประสบภัย โดยคณะผู้บริหารหัวหน้าส่วน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมปฏิบัติการตามแผนระหว่างเกิดภัยตลอดจนลงพื้นที่ช่วยกันแจกอาหาร น้ำดื่ม ยา และจัดหน่วยรักษาความปลอดภัยให้กับประชาชน

หลังเกิดสาธารณภัย

หลังจากน้ำลดทางเทศบาลตำบลทับมา ได้ดำเนินการซ่อมแซมโครงสร้างพื้นฐาน และบูรณาการร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ ทั้งจิตอาสา ผู้นำชุมชน ชาวบ้านในพื้นที่ช่วยกันทำความสะอาด บริเวณชุมชน วัด โรงเรียน และสถานที่ราชการ ตลอดจนมีเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่คอยรับเรื่องขอรับความช่วยเหลือจากผู้ประสบภัย นอกจากนั้นเพื่อจะแก้ปัญหาในระยะยาวทางเทศบาลได้ขอสนับสนุนงบประมาณตามแผนหลังเกิดสาธารณภัย เพื่อใช้แก้ปัญหาในระยะยาว

01

โครงการสถานประกอบการปลอดภัยจากอัคคีภัย

เป็นการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และวิธีการป้องกันอัคคีภัยในสถานประกอบการให้กับสถานประกอบการ ส่วนราชการ องค์การกุศล และเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลทับมา และร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างเทศบาลตำบลทับมากับสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดระยอง มูลนิธิสว่างพรกุศลระยอง จุดทับมา และภาคเอกชนในพื้นที่ เพื่อบูรณาการร่วมกันในการดำเนินโครงการในระยะต่อไป

02

โครงการ จัดบริการประชาชน เพื่อป้องกันและลดอุบัติเหตุ ทางจราจร ช่วงเทศกาลปีใหม่ และช่วงเทศกาลสงกรานต์

เทศบาลตำบลทับมา ร่วมกับ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดตั้ง
จุดบริการประชาชนบริเวณ
ถนนสายทับมา - เขาโบสถ์
ช่วงเทศกาลปีใหม่และสงกรานต์
เพื่อบริการน้ำดื่ม ห้องสุขา
พร้อมกับให้บริการข้อมูล
การเดินทาง ช่วยป้องกันและ
ลดการเกิดอุบัติเหตุ

03

โครงการสร้าง ซ่อมแซมบ้าน แก่ผู้ด้อยโอกาส คนไร้ที่พึ่ง ผู้ป่วยติดเตียง คนพิการ

เทศบาลตำบลทับมา ข้าราชการ ประชาชน ภาคเอกชน และ
กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ร่วมแรง ร่วมใจปรับปรุงซ่อมแซมบ้านให้กับ
ผู้ยากไร้ในพื้นที่ พร้อมมอบอุปกรณ์เครื่องนอน และของใช้ที่จำเป็น

04

โครงการบ้านรับมัยสภาพแวดล้อมสดใส ถูกใจผู้สูงอายุ

เทศบาลตำบลทับมาจัดอบรมเรื่องการปรับสภาพแวดล้อมภายในที่อยู่อาศัย ให้สะอาดและถูกสุขลักษณะ
ให้กับผู้สูงอายุ อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ ผู้พิการ ตำบลทับมา โดยมีพยาบาลวิชาชีพชำนาญการ และ
นักกายภาพบำบัด เป็นวิทยากรให้ความรู้

โครงการสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมผู้สูงอายุ ตำบลทับมา (ศพอส. ตำบลทับมา)

คณะผู้บริหารและหัวหน้าส่วนราชการร่วมงานแข่งขันกีฬาผู้สูงอายุ สูงวัยเกมส์ ซึ่งเป็นโครงการที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ การทำกิจกรรมร่วมกันของผู้สูงอายุ โดยมีการแข่งขันแอโรบิค บาสโลบ โยคะ และไลน์แดนซ์ ซึ่งช่วยให้บรรดาผู้สูงอายุได้ออกกำลังกายและใจ

โครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ผู้มีรายได้น้อย ผู้ด้อยโอกาส และไร้ที่พึ่ง

06

จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์กระถางต้นไม้จากใบมะพร้าว วิธีปลูกต้นไม้ในกระถาง และการใช้เทคโนโลยีสร้างช่องทางการตลาด โดยมุ่งหวังให้ผู้มีรายได้น้อย ผู้ด้อยโอกาส และไร้ที่พึ่ง นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของคนกลุ่มดังกล่าวให้ดีขึ้น

คนมีสุข ณ เทศบาลตำบล ปี พ.ศ. 2565

เทศบาลตำบลทับมาได้ส่งเสริมสุขภาพที่ดีให้กับประชาชน ตลอดจนสนับสนุนการศึกษาและสวัสดิการอย่างเหมาะสมและเท่าเทียม สร้างสังคมเอื้ออาทรและครอบครัวที่อบอุ่น อนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีโครงการที่ขับเคลื่อน ดังนี้

ผลงานด้านคนมีสุข

01

โครงการเสริมสร้างทักษะความปลอดภัย ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลทับมา

เทศบาลตำบลทับมาได้คำนึงถึงความปลอดภัยในเด็กๆ ระดับอนุบาลจึงได้สร้างความรู้ ความเข้าใจในขั้นตอน และวิธีการเสริมสร้างทักษะความปลอดภัยให้เกิดขึ้นกับตนเอง ฝึกปฏิบัติและสามารถเอาตัวรอดได้เมื่อเกิดเหตุการณ์จริง และร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างเทศบาลตำบลทับมา สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดระยอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทับมาช่วยในการเสริมความปลอดภัยให้กับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทับมาด้วย

โครงการหน่วยพิทักษ์ความสะอาดในโรงเรียนอนุบาลทับมา

เทศบาลตำบลทับมาได้ลงนาม MOU ร่วมกับชุมชนเอื้ออาทรระยองวังห้ว เพื่อช่วยกันสร้างจิตสำนึกในการคัดแยกขยะ และจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้ในการแยกประเภทขยะ การใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ ให้กับเด็กๆ โรงเรียนอนุบาลทับมา

โครงการกีฬาสามัคคีปฐมวัย

เทศบาลตำบลทับมาและโรงเรียนอนุบาลทับมา ได้จัดแข่งขันกีฬาสามัคคีปฐมวัย เพื่อพัฒนาทางด้านร่างกาย และเสริมให้เด็กๆ มีน้ำใจนักกีฬา ตลอดจนเพื่อสร้างระเบียบวินัย และความสามัคคี

04

โครงการเยาวชน รักษ์สิ่งแวดล้อม น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง

กิจกรรมปลูกสร้างจิตสำนึกให้กับเยาวชน ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับ “เยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” และแบ่งกลุ่ม “จัดทำแผนผังภูมิโนทัศน์ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง” และศึกษาดูงานที่ ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างสัมพันธ์เครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม และสร้างส่วนร่วมของภาคประชาชน (เยาวชน) ในการจัดการสิ่งแวดล้อม

05

โครงการหนูน้อยเรียนรู้สู่โลกกว้าง

เทศบาลตำบลทับมาได้ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์จากการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริง โดยนำเด็กๆ จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทับมา และโรงเรียนอนุบาลทับมา ไปทัศนศึกษาที่สวนนกนุช พัทยา

โครงการลานวัฒนธรรม วิถีถิ่นตำบลทับมา

06

เทศบาลตำบลทับมา ร่วมกับวัดทับมา และสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดระยอง จัด “วันไหลทับมา” หรืองานประเพณีก่อพระทราย น้ำไหลขึ้นในช่วงเทศกาลสงกรานต์ที่วัดทับมา โดยมีคณะผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการ เจ้าหน้าที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ ประชาชนมาร่วมกันทำบุญตักบาตร สรงน้ำพระ และรดน้ำดำหัว ขอพรผู้สูงอายุ

นอกจากนั้นได้จัดให้มีการประกวดก่อพระเจดีย์ทราย เพื่อส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชน ได้มีส่วนร่วมสืบสานศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่น

โครงการการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

08

โครงการอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เพื่อดูแลและจัดการสุขภาพของประชาชนในชุมชน โดยใช้ศาสตร์การแพทย์แผนไทย

ฝึกอบรมชาวบ้านทำลูกประคบสมุนไพรรักษาโรคปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ โดยนำสมุนไพรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้เป็นส่วนประกอบในการปรุงยา เป็นการนำภูมิปัญญาแพทย์แผนไทยมาใช้ในการรักษาและฟื้นฟูร่างกาย การอบรมดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพ อสม. ให้มีความรู้และทักษะในการดูแลและจัดการสุขภาพของประชาชนโดยใช้ศาสตร์การแพทย์แผนไทย และเป็นการส่งเสริมให้เกิดการใช้พืชสมุนไพรในการดูแลสุขภาพให้กว้างขวางขึ้น

09

โครงการนวัตกรรมการดูแลผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผ่านระบบโซเซียลมีเดีย

เทศบาลตำบลทับมา ใส่ใจผู้สูงอายุ และผู้พิการในพื้นที่ ถ่ายทอดองค์ความรู้แก่เจ้าหน้าที่งานนวัตกรรม การจัดทำคิวอาร์โค้ดมาจัดเก็บฐานข้อมูล เพื่อให้ได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและครอบคลุม

10

โครงการสตรีกับมา ผู้นำการพัฒนาคบครัวให้ห่างไกลภัยสังคม

เพื่อเป็นการรับมือกับภัยสังคม ทางเทศบาลตำบลทับมาได้ส่งเสริมให้สตรีได้รับความรู้ด้านการเฝ้าระวัง และการพัฒนาคบครัวให้ห่างไกลภัยสังคม และส่งเสริมการพัฒนาสตรีให้เป็นผู้นำในการขับเคลื่อน การสร้างความเข้มแข็งและตระหนักถึงความสำคัญภัยของสังคม

11

โครงการคัดแยกขยะอันตรายและขยะติดเชื้อในชุมชน

เทศบาลตำบลตาบลตาบล สร้างการเรียนรู้ การคัดแยกขยะอันตรายและขยะติดเชื้อ ในชุมชนแก่ประชาชนในพื้นที่ เพื่อลด อันตรายของขยะอันตรายในพื้นที่ รวมถึงป้องกันการแพร่กระจายของ เชื้อโรค

12

โครงการหมอบูบ้านในเขตเทศบาลตำบลตาบลตาบล

เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลตาบลตาบลได้จัดอบรม ให้กับแกนนำสุขภาพในเทศบาลตำบล ตาบลตาบล เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่อง ของการปฐมพยาบาลเบื้องต้น (First aid) มีทักษะในการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน (BLS) และการใช้เครื่อง AED การประเมิน ผู้บาดเจ็บ เพื่อช่วยชีวิตขั้นพื้นฐาน (CPR) โดยมีวิทยากรจากโรงพยาบาลกรุงเทพระยอง

13

โครงการส่งเสริมการบริโภคอาหารสะอาดปลอดภัย ปราศจากสารปนเปื้อน

เป็นกิจกรรมเติมความรู้ให้ผู้ประกอบการตระหนักถึงการผลิตอาหารสะอาดปลอดภัยไร้สารปนเปื้อน และปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลอาหารและตลาด มีการตรวจสอบหาสารปนเปื้อนในอาหาร และกิจกรรมตรวจประเมินตลาด สถานที่จำหน่ายอาหาร แผงลอย และร้านอาหารภายในโรงเรียนด้วย เพื่อยกระดับให้สถานที่จำหน่ายอาหารได้มาตรฐานด้านสุขาภิบาลมากยิ่งขึ้น

14

โครงการป้องกันและควบคุมโรคที่เกิดจากยุงลาย

เทศบาลตำบลทับมา เดินหน้าโครงการณรงค์ป้องกันและควบคุมโรคที่เกิดจากยุงลาย โดยการเพิ่มมูลค่าจากเปลือกหอยนางรม สู่ผลิตภัณฑ์กำจัดลูกน้ำยุงลายตามแนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียน

สิ่งแวดล้อมยั่งยืน

ณ เทศบาลตำบลมา
ปี พ.ศ. 2565

เทศบาลตำบลทับมาได้ดำเนินการด้านการจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดการ
ของเสียและมลพิษ การเพิ่มพื้นที่สีเขียวและ
ปรับปรุงภูมิทัศน์ของเมืองให้สวยงาม รวมไปถึง
ส่งเสริมการผลิต การบริการและการบริโภค
ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โครงการที่เกี่ยวข้อง
มีดังนี้

ผลงานด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืน

การจัดการขยะมูลฝอย

ในแต่ละปีเทศบาลตำบลทับมามีปริมาณขยะ
เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก เทศบาลจึงมีแนวคิดที่จะ
ลดปริมาณขยะตั้งแต่ต้นทาง ด้วยการส่งเสริม
ให้ประชาชนช่วยจัดการขยะในครัวเรือนของตนเอง
ผ่านหลายโครงการ เช่น

01

โครงการคุณไม่ใช้เราออก กิจกรรมผ้าป่าไร้ไซเคิล

เทศบาลตำบลทับมา บริษัท คลีน
มหานคร จำกัด บริษัท ระยองพัฒนา
อุตสาหกรรม จำกัด ร้านรับซื้อของเก่า
และประชาชนในพื้นที่ร่วมกันทำบุญ
ทอดผ้าป่าขยะไร้ไซเคิล โดยนำรายได้
จากการขายขยะไร้ไซเคิลไปมอบให้กับ
วัดทับมา เพื่อใช้ในการพัฒนาวัด
และเทศบาลยังได้มอบถังดักไขมัน
ให้กับประชาชน เพื่อนำไปใช้บำบัด
น้ำเสียในครัวเรือนของตนเองด้วย

โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการคัดแยกขยะที่ต้นทาง

02

เทศบาลตำบลทับมา ร่วมกับมหาวิทยาลัย
บูรพา จัดอบรมให้ความรู้กับชุมชน
เกี่ยวกับวิธีการจัดการขยะแต่ละประเภท
ให้เหมาะสม และการนำขยะมาใช้ใหม่
ให้เกิดประโยชน์ หวังลดปริมาณขยะ
ที่ต้องนำไปกำจัดให้น้อยลงกว่าร้อยละ 35
ของปริมาณขยะที่เกิดขึ้นก่อนเริ่มดำเนิน
โครงการ เพื่อให้เทศบาลตำบลทับมา
กลายเป็น “ตำบลปลอดขยะ” และสามารถ
เป็นต้นแบบให้กับตำบลอื่นๆต่อไป ถือเป็น
ส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนการบริหาร
จัดการขยะ ด้วยกระบวนการ “ROSES”
แบบครบวงจร โดยการมีส่วนร่วม
ของประชาชน

การจัดการ พลังงานและสิ่งแวดล้อม

เทศบาลตำบลทับมาได้ให้ความสำคัญในการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง โดยสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน โดยจัดให้มีโครงการต่างๆ ดังนี้

01

โครงการสร้างจิตสำนึกด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม

จัดอบรมให้ความรู้กับสถานประกอบการและสถาบันการศึกษา อาสาสมัครพลังงานชุมชน และประชาชน ในเรื่องการอนุรักษ์พลังงาน และเทคนิคประหยัดพลังงานในครัวเรือน

โครงการให้ความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. การสาธารณสุข และธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม

เทศบาลตำบลทับมา เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ให้กับสถานประกอบการในพื้นที่โดยมุ่งเน้นกิจการที่คำนึงถึงการจัดการด้านมลภาวะอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และสามารถเปิดเผยข้อมูลการจัดการมลภาวะอย่างโปร่งใส

โครงการสำนักงานสีเขียว

เทศบาลตำบลทับมา เดินหน้าพัฒนาสำนักงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตามหลักเกณฑ์สำนักงานสีเขียว(Green Office) โดยเน้นให้บุคลากรในองค์กรปฏิบัติงานโดยมีพฤติกรรมและเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

การอนุรักษ์พื้นที่สีเขียว

พื้นที่สีเขียวมีความสำคัญกับคุณภาพชีวิตของชุมชน โดยเทศบาลตำบลทับมาได้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การดูแลรักษา และการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ตลอดจนเสริมสร้างองค์ความรู้และประเมินการจัดการพื้นที่สีเขียว โดยมีหลายโครงการดังนี้

01 โครงการอนุรักษ์และพัฒนาป่าชุมชน

เทศบาลตำบลทับมา ร่วมลงนามกับศูนย์ป่าไม้จังหวัดระยอง ชุมชนทับมา และวัดทับมา เพื่ออนุรักษ์ พัฒนาป่าชุมชน และบูรณาการความร่วมมือในการดูแล ฝักระวัง และฟื้นฟูป่าไม้ และพื้นที่สีเขียวของตำบลทับมา โดยให้ความรู้ในการอนุรักษ์ป่าชุมชนกับประชาชนในพื้นที่

การส่งเสริมการผลิต การบริการ และการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

โครงการพัฒนาตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ชุมชน

02

เทศบาลตำบลทับมา เสริมความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ และการแบ่งกลุ่มออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ เพื่อสร้างอัตลักษณ์ทับมา ภายใต้แนวคิด "ถ้ามา เขา คลอง ครั้วระยอง กลองยาว" ให้กับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพและประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้อาชีพและมีรายได้

การปลูก รักษาสิ่งแวดล้อม

เทศบาลตำบลทับมาได้รักษาทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีโครงการดังนี้

01 โครงการ Big Cleaning Day

คณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของ
เทศบาลตำบลทับมาช่วยกันเก็บขยะ
กวาดล้างบ้านเรือนประชาชน และ
ถนนสาธารณะในพื้นที่ตำบลทับมา
เพื่อฟื้นฟูหลังประสบสาธารณภัย
น้ำท่วม

โครงการจิตอาสาทำดีด้วยหัวใจ

02

นายอำเภอเมืองระยอง ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลทับมา
ร่วมกับจิตอาสาช่วยกันทำความสะอาดวัดทับมา และปลูกต้นไม้
เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวภายในวัด และเป็นการถวายเป็นพระราชกุศล
เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้า
พระบรมราชินี

เมืองแห่งการเรียนรู้และ การบริหารจัดการที่ดี ณ เทศบาลตำบล ปี พ.ศ. 2565

ภารกิจงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้บุคลากร
มีคุณธรรมจริยธรรมในการทำงาน พร้อมเสริมศักยภาพ
บุคลากรให้มีความรอบรู้ เชี่ยวชาญ เพื่อตอบสนอง
การพัฒนาเมืองและให้บริการด้านต่างๆ กับประชาชน
ตัวอย่างโครงการที่ดำเนินงาน มีดังนี้

ผลงานด้านเมืองแห่งการเรียนรู้ และการบริหารจัดการที่ดี

01

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำแผน
พัฒนาเทศบาล

02

โครงการฝึกอบรมเสริมองค์ความรู้ ด้านระเบียบกฎหมายการเบิกจ่าย

เทศบาลตำบลทับมา สร้างความรู้ให้กับพนักงานเทศบาล พนักงานครูเทศบาล ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้าง รับทราบระเบียบกฎหมาย หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องในหลักการเบิกจ่าย การเงิน การคลัง การพัสดุ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โครงการอบรมเพื่อการปรับเปลี่ยนสู่องค์กรดิจิทัล

03

เทศบาลตำบลทับมา หนุนเสริมการเป็นองค์กรดิจิทัล โดยจัดอบรม เพื่อยกระดับความรู้ด้านดิจิทัลและเทคโนโลยีให้กับเจ้าหน้าที่

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ เพื่อการพัฒนาตนเองสู่ การพัฒนาท้องถิ่น

ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลทับมา และ ก.จ., ก.ท. และ ก.อบต. ร่วมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการสอบสวนข้อเท็จจริง การดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์ คำสั่งลงโทษทางวินัย และกระบวนการฟ้องร้องคดีปกครอง เพื่อลดความขัดแย้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกรณีที่มีการสอบสวนข้อเท็จจริง และการดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น

โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้ ตามรอยพ่อหลวง

หัวหน้าส่วนราชการ เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลทับมา และประชาชนในพื้นที่ ได้เดินทางไปศึกษาดูงาน ศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ

06

โครงการส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมเพื่อองค์กรใสสะอาด

พระครูปริยัติสุวัฒนภรณ์ ดร.เจ้าอาวาสวัดท่าบมา ได้บรรยาย
การทำงานอย่างมีความสุขด้วยหลักธรรม ทำงานให้สตรีอง
ต้องครองด้วยสติ และสุขในงาน เบิกบานในชีวิต ให้กับเจ้าหน้าที่
และประชาชนในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานมีความโปร่งใส
เป็นธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน

07

โครงการสนับสนุนศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี การเกษตรตำบลท่าบมา

เทศบาลตำบลท่าบมา ได้จัดให้ถ่ายทอดเทคโนโลยี
การเกษตรให้กับชุมชน เพื่อให้เกิดความรู้มาปรับใช้
ในการถนอมและแปรรูปอาหาร และสร้างอาชีพ
และรายได้ให้กับครัวเรือน

08

โครงการประชุมนิเทศพนักงานใหม่

ผู้บริหารและหัวหน้าส่วนราชการ เทศบาลตำบลทับมา ปฐมนิเทศ ข้าราชการใหม่ เพื่อมุ่งพัฒนาความรู้ ความสามารถ ให้มีจิตสำนึก ในการปฏิบัติงานเพื่อราชการ และ เสริมสมรรถนะและทักษะที่จำเป็น ในการทำงานของข้าราชการรุ่นใหม่

09

โครงการสนับสนุนศูนย์พระมหาชนก เทศบาลตำบลทับมา

คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล ตำบลทับมา กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่ม เกษตรกร กลุ่มแม่บ้านสตรี รวมทั้ง พนักงานเทศบาล ทหารจาก กองพันทหารราบที่ 7 เด็กนักเรียน โรงเรียนชุมชนวัดทับมา และประชาชน ในพื้นที่ตำบลทับมา ร่วมกิจกรรม ทำความสะอาดปรับปรุงภูมิทัศน์ วัดทับมา และศาลาอเนกประสงค์ บ้านสะพานหิน

10

โครงการสังคมมีสุข

คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลทับมา และนักเรียนเยาวชนในพื้นที่ ร่วมกันเสริมและสนับสนุนการรู้จักสามัคคี มีความปรองดองและสมานฉันท์ เพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งแบบสันติ โดยนำหลักธรรมทางพุทธศาสนาใช้เป็นกลยุทธ์ในการทำงาน เพื่อให้รู้จักหน้าที่ของตนเอง ส่วนรวมสังคม จะทำให้ รักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

11

โครงการอบรมและส่งเสริมวิถีชีวิตประชาธิปไตย

นายกเทศมนตรีตำบลทับมา ผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการ ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลทับมา และสำนักงาน กกต. ระยอง ร่วมเสริมสร้างความรู้เลือกตั้งท้องถิ่น และมีการจำลองคูหาลงคะแนนเลือกตั้งมาสาธิตให้ดูด้วย

ระบบท้องถิ่นดิจิทัล (Digital Government Platform)

เทศบาลตำบลทับมานำระบบท้องถิ่นดิจิทัล ซึ่งจัดทำขึ้นโดย สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) มาใช้ในการบริหารจัดการภายในองค์กร และอำนวยความสะดวกในการให้บริการประชาชน โดยเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานในสังกัดเข้าด้วยกัน ซึ่งจะช่วยทำให้การทำงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว ในขณะที่เดียวกันประชาชนก็สามารถเข้าถึงระบบข้อมูลและการบริการภาครัฐได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และได้รับการบริการอย่างเท่าเทียมเป็นธรรม อีกทั้งยังสามารถตรวจสอบความโปร่งใสของภาครัฐจากข้อมูลที่เปิดเผยได้

โดยระบบที่นำมาใช้ประกอบไปด้วย 5 ระบบงาน เปิดใช้งานตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 เป็นต้นมา

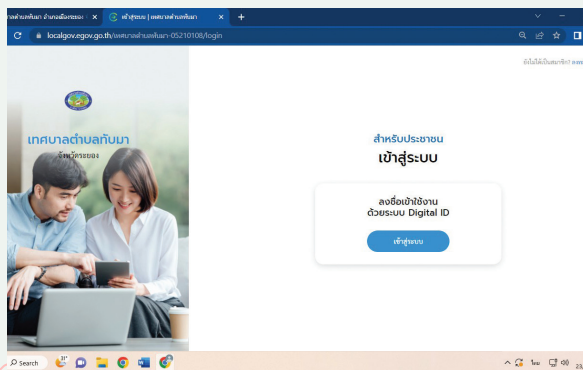
ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ(MOU)
โครงการขับเคลื่อนพัฒนาท้องถิ่นดิจิทัล
เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2564

เตรียมความพร้อมสำหรับการนำระบบ
มาปรับใช้กับการปฏิบัติงานของเทศบาล

ระบบท้องถิ่น ดิจิทัล เทศบาลตำบล

1. งานบริการสาธารณะ เรื่องร้องทุกข์/ร้องเรียน

รวมทุกงานบริการไว้จุดเดียว

2. ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ (E-Office)

ระบบรับ-ส่งหนังสือสารบรรณในรูปแบบ
ออนไลน์ ลดการใช้เอกสาร และสะดวก
ในการทำงานและการให้บริการ

3. ระบบขออนุญาตก่อสร้างออนไลน์

เปลี่ยนเป็นการใช้ลายเซ็นดิจิทัลลงนาม
ในเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เมื่อได้รับอนุมัติ
ผู้ยื่นคำร้องสามารถ log in เข้าไปรับ
สำเนาใบอนุญาตได้ด้วยตนเอง

4. ระบบหนังสือรับรองการแจ้ง สถานที่จำหน่ายอาหารหรือ สถานที่สะสมอาหาร ออนไลน์

เป็นการอนุมัติและ
พิมพ์หนังสือรับรอง
แจ้งฯ ผ่านระบบ
ออนไลน์

5. ระบบชำระค่าธรรมเนียมขยะออนไลน์

ประชาชนสามารถตรวจสอบ
ยอดค่าบริการและชำระเงิน
ผ่านระบบออนไลน์ได้ตลอด 24 ชั่วโมง

5 บริการหลักผ่านระบบท้องถิ่นดิจิทัล ของเทศบาลตำบลทับมา

สามารถใช้บริการได้ที่

<https://localgov.egov.go.th/เทศบาลตำบลทับมา-05210108/home>

1

ระบบบริหารจัดการ จุดเดียวเบ็ดเสร็จ (OSS)

ช่องทางสำหรับให้ประชาชนยื่นคำร้อง-ร้องเรียนปัญหา
ในพื้นที่ของตนเองทางออนไลน์ และติดตามสถานะ
การแก้ไขปัญหได้ทุกที่ทุกเวลา

ให้บริการประชาชน
ได้อย่างตรงจุด

อำนวยความสะดวก
ในการทำงานให้แก่
เจ้าหน้าที่ของรัฐ

สร้างความโปร่งใส
ในการบริหารงาน

นำข้อมูลไปประมวลผล
เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์
ของหน่วยงานได้

รองรับการบริหารจัดการหนังสือราชการทั้งการสร้าง
ส่ง รับ จัดเก็บ สั่งการ แก้ไขเพิ่มเติม และการเชื่อมโยง
กับหน่วยงานอื่นของรัฐ รวมทั้งสามารถติดตามสถานะ
ได้ทุกขั้นตอน

2

ระบบ สารบรรณ อิเล็กทรอนิกส์

บริหารจัดการเอกสาร
ของหน่วยงานรัฐ
ได้สะดวก

ติดตามสถานะ
ของหนังสือได้
ทุกขั้นตอน

ลดการสูญหาย
ของเอกสาร

สอดคล้องกับระเบียบ
สำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยงานสารบรรณ
พ.ศ. 2526 และที่แก้ไข
เพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 4
พ.ศ. 2564

3

ระบบ ขออนุญาต ก่อสร้าง

สำหรับพื้นที่
ไม่เกิน 150 ตร.ม.

ระบบสำหรับยื่นขออนุญาตก่อสร้างผ่านออนไลน์
ส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องในรูปแบบไฟล์ดิจิทัลได้
รวมถึงสามารถตรวจสอบและพิจารณาความถูกต้อง
ของเอกสารได้ครบถ้วน

อำนวยความสะดวก
ให้ประชาชนได้ครบถ้วน
ผ่านระบบดิจิทัล

ลดขั้นตอนในการ
จัดเตรียมเอกสาร
และติดต่อภาครัฐ

ลดต้นทุนของภาครัฐ
และประชาชนในพื้นที่

หน่วยงานพิจารณา
เอกสารได้อย่างรวดเร็ว
และมีประสิทธิภาพ

ระบบออกหนังสือรับรองฯ ผ่านออนไลน์ ตรวจสอบ
ความถูกต้องของเอกสารในการขออนุญาตรับรองฯ
บันทึกความเห็นกำหนดค่าธรรมเนียม และกำหนด
เงื่อนไขที่ผู้ประกอบการต้องปฏิบัติผ่านระบบ รวมถึง
ติดตามข้อมูลการขออนุญาตได้

ระบบ

ออกหนังสือรับรอง

การแจ้งสถานที่จำหน่าย
อาหาร หรือสถานที่
สะสมอาหารออนไลน์

4

อำนวยความสะดวก
แก่ประชาชนในการ
เริ่มต้นประกอบธุรกิจ

หน่วยงานตรวจสอบ
ความสมบูรณ์ของ
เอกสารได้ครบถ้วน

เพิ่มประสิทธิภาพ
ในการทำงานของ
เจ้าหน้าที่รัฐ

สร้างและขับเคลื่อน
เศรษฐกิจชุมชน
ไปสู่ความมั่นคง
มั่งคั่ง และยั่งยืน

5

ระบบ ชำระ ค่าธรรมเนียม

ระบบชำระค่าธรรมเนียม สามารถชำระค่าธรรมเนียมฯ
และบำเหน็จน้ำเสีย ผ่านช่องทางดิจิทัลและส่งหลักฐาน
ผ่านออนไลน์ รวมถึงตรวจสอบสถานะการชำระ
ค่าธรรมเนียมได้

ให้บริการแก่ประชาชน
ได้สะดวกยิ่งขึ้น

เพิ่มทางเลือกใหม่
ในการชำระค่าธรรมเนียม
ให้กับประชาชน

ภาครัฐสามารถ
จัดเก็บค่าธรรมเนียม
ได้อย่างครบถ้วน

ตรวจสอบสถานะ
การชำระค่าธรรมเนียม
ได้อย่างแม่นยำ

รายละเอียดการรับ-การจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565

ณ วันที่ 30 กันยายน 2565 ตามรายงานพิสูจน์ยอดเงิน
 สะสมที่สามารถนำไปใช้ได้ตามรายงานการเงิน
 เทศบาลตำบลทับมา

(หน่วย : บาท)

เงินสะสม

129,610,039.59

เงินทุนสำรองเงินสะสม

109,453,060.16

รายรับ

รายรับจากเงินอุดหนุน
 ระบุวัตถุประสงค์เฉพาะกิจ รวมทั้งหมด

ภาษี

ประมาณการ

16,100,000.00

-

25,959,353.01

รวมรายรับตาม
 เทศบัญญัติ

25,959,353.01

ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ
 และใบอนุญาต

ประมาณการ

3,963,400.00

-

3,592,553.00

รวมรายรับตาม
 เทศบัญญัติ

3,592,553.00

รายได้จากทรัพย์สิน

ประมาณการ

1,500,000.00

-

1,231,617.48

รวมรายรับตาม
 เทศบัญญัติ

1,231,617.48

รายได้เบ็ดเตล็ด

ประมาณการ

600,000.00

-

203,720.84

รวมรายรับตาม
 เทศบัญญัติ

203,720.84

รายได้จากทุน

ประมาณการ

-

-

1,495,100.00

รวมรายรับตาม
 เทศบัญญัติ

1,495,100.00

ภาษีจัดสรร

ประมาณการ

123,061,600.00

-

121,234,810.58

รวมรายรับตาม
 เทศบัญญัติ

121,234,810.58

เงินอุดหนุนทั่วไป

ประมาณการ

39,775,000.00

-

45,853,164.00

รวมรายรับตาม
 เทศบัญญัติ

45,853,164.00

เงินอุดหนุนระบุ
 วัตถุประสงค์/เฉพาะกิจ

ประมาณการ

-

9,568,357.50

9,568,357.50

รวมรายรับตาม
 เทศบัญญัติ

-

ประมาณการ

185,000,000.00

รวมรายรับตามเทศบัญญัติงบประมาณ

199,570,318.91

รายรับจากเงินอุดหนุนระบุวัตถุประสงค์เฉพาะกิจ

9,568,357.50

รวมรายรับทั้งสิ้น

209,138,676.41

รายจ่าย

งบกลาง

เงินเดือน (ฝ่าย
การเมือง)

เงินเดือน (ฝ่ายประจำ)

ค่าตอบแทน

ค่าใช้จ่าย

ค่าวัสดุ

ค่าสาธารณูปโภค

ค่าครุภัณฑ์

ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

รายจ่ายอื่น

เงินอุดหนุน

เงินอุดหนุนระบุ
วัตถุประสงค์/เฉพาะกิจ

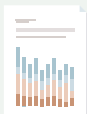
รายจ่ายจากเงินอุดหนุน
ระบุวัตถุประสงค์เฉพาะกิจ

รวมทั้งหมด

ประมาณการ	32,584,719.00	-	
รวมรายจ่ายตาม เทศบัญญัติ	30,177,268.02		30,177,268.02
ประมาณการ	4,426,920.00	-	
รวมรายจ่ายตาม เทศบัญญัติ	4,410,045.00		4,410,045.00
ประมาณการ	49,041,717.00	-	
รวมรายจ่ายตาม เทศบัญญัติ	35,483,581.80		35,483,581.80
ประมาณการ	6,827,800.00	-	
รวมรายจ่ายตาม เทศบัญญัติ	5,470,008.70		5,470,008.70
ประมาณการ	38,017,944.00	-	
รวมรายจ่ายตาม เทศบัญญัติ	28,434,902.25		28,434,902.25
ประมาณการ	8,438,400.00	-	
รวมรายจ่ายตาม เทศบัญญัติ	6,176,383.35		6,176,383.35
ประมาณการ	3,295,500.00	-	
รวมรายจ่ายตาม เทศบัญญัติ	2,679,233.15		2,679,233.15
ประมาณการ	1,321,600.00	-	
รวมรายจ่ายตาม เทศบัญญัติ	993,449.68		993,449.68
ประมาณการ	38,136,600.00	-	
รวมรายจ่ายตาม เทศบัญญัติ	36,958,640.00		36,958,640.00
ประมาณการ	-	-	
รวมรายจ่ายตาม เทศบัญญัติ	-		-
ประมาณการ	2,908,800.00	-	
รวมรายจ่ายตาม เทศบัญญัติ	2,533,062.36		2,533,062.36
ประมาณการ	-	9,281,608.00	
รวมรายจ่ายตาม เทศบัญญัติ	-		9,281,608.00

ประมาณการ	185,000,000.00
รวมรายจ่ายตามเทศบัญญัติงบประมาณ	155,316,574.31
รายจ่ายจากเงินอุดหนุนระบุวัตถุประสงค์เฉพาะกิจ	9,281,608.00
รวมรายจ่าย	162,598,182.31

สรุปโครงการที่ดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเมือง การบริหาร ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ

โครงการ	งบตามเทศบัญญัติ	โครงการ	งบตามเทศบัญญัติ
1. โครงการสนับสนุนศูนย์พระมหาชนกเทศบาลตำบลทับมา	30,000	9. โครงการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานและกิจการของเทศบาล	400,000
2. โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้ตามรอยพ่อหลวง	20,000	10. โครงการพัฒนาประสิทธิภาพบริการตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558	100,000
3. โครงการสังคมมีสุข	30,000	11. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์ท้องถิ่น	200,000
4. โครงการอบรมให้ความรู้ด้านกฎหมายแก่คณะผู้บริหาร สมาชิกสภา พนักงานเทศบาล และผู้นำชุมชน	30,000	12. โครงการอบรมข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540	20,000
5. โครงการสตรีกับผู้นำการพัฒนาครอบครัวให้ห่างไกลภัยสังคม	25,000	13. โครงการอบรมเพื่อการปรับเปลี่ยนสู่องค์กรดิจิทัล	25,000
6. โครงการอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและศึกษาดูงานคณะกรรมการชุมชนและผู้นำชุมชน	150,000	14. โครงการเสริมสร้างการป้องกันปราบปรามการทุจริตในการปฏิบัติงาน	25,000
7. โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำแผนชุมชน	40,000	15. โครงการฝึกอบรมหลักสูตรชุดปฏิบัติการจิตอาสาภัยพิบัติประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	160,000
8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลทับมา	30,000		

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและแหล่งน้ำ

โครงการ	งบตามเทศบัญญัติ	โครงการ	งบตามเทศบัญญัติ
1. โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายทางกันทุ่ง ขอย 3 ชุมชนบ้านแหลมมะขาม หมู่ที่ 2	91,000	12. โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายทาง รย.ถ.90071 (ขอยนายอินทร์) ชุมชนบ้านแหลมมะขาม หมู่ที่ 2	236,000
2. โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กทางกันทุ่ง ขอย 1/4 ชุมชนบ้านแหลมมะขาม หมู่ที่ 2	488,000	13. โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายทาง รย.ถ.90073 (จำรัส ขอย 2) ชุมชนบ้านแหลมมะขาม หมู่ที่ 2	150,000
3. โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายทางจำรัส ขอย 1 ชุมชนบ้านแหลมมะขาม หมู่ที่ 2	51,000	14. โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายทาง รย.ถ.90114 (ขอยป่าพร) ชุมชนบ้านทับมา หมู่ที่ 4	330,000
4. โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายทางขอยเกษรจิตต์ ชุมชนบ้านสะพานหิน หมู่ที่ 8	576,000	15. โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายทาง รย.ถ.90190 (ลุงปิ่น ขอย 2) ชุมชนบ้านเขาโบสถ์ หมู่ที่ 7	497,000
5. โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายทางขอยชูเชิด ชุมชนบ้านชนาม หมู่ที่ 1	485,000	16. โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายทางแหลมไผ่ ขอย 6 ชุมชนบ้านทับมา หมู่ที่ 4	245,000
6. โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายทางขอยป่าครุ ชุมชนบ้านทับมา หมู่ที่ 4	150,000	17. โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายทางแหลมมะขาม ขอย 18/1 ชุมชนบ้านแหลมมะขาม หมู่ที่ 2	118,000
7. โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายทางขอยป่าลิ้น ชุมชนบ้านแหลมทองหลวง หมู่ที่ 6	584,000	18. โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายทางแหลมมะขาม ขอย 7/2 ชุมชนบ้านแหลมมะขาม หมู่ที่ 2	290,000
8. โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายทางลุงทวี ชุมชนบ้านทับมา หมู่ที่ 4	399,000	19. โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กและท่อระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก สายทาง รย.ถ.90141 (ขอย ป.ร่มไทร) ชุมชนบ้านทับมา หมู่ที่ 4	6,610,000
9. โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายทางบ้านโน - น้ำคอก ขอย 1 ชุมชนบ้านชนาม หมู่ที่ 1	494,000		
10. โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายทางบ้านสอ - ขายทุ่ง (ระยะที่ 3) ชุมชนบ้านเขาโบสถ์ หมู่ที่ 7	755,000		
11. โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายทางป่าเสริญ ขอย 1 ชุมชนบ้านทับมา หมู่ที่ 4	107,000		

โครงการ	งบตามเทศบัญญัติ	โครงการ	งบตามเทศบัญญัติ
20. โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กและ รางระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก สายทาง ซอยผ่องผาด - บ้านโน ชอย 2 ชุมชนบ้านขนาบ หมู่ที่ 1	390,000	31. โครงการก่อสร้างท่อระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก สายทาง รย.ถ.90185 (ถนนยางปิ่นตอ ชอย 1) ชุมชนบ้านเขาโบสถ์ หมู่ที่ 7	1,946,000
21. โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กและ รางระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก สายทาง รย.ถ.90077 (บ้านทุ่ง ชอย 1) ชุมชนบ้านแหลมมะขาม หมู่ที่ 2	1,388,000	32. โครงการก่อสร้างท่อระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก สายทาง รย.ถ.90203 (ถนนมาบเตย - ทุ่งนอก) ชุมชนบ้านเขาโบสถ์ หมู่ที่ 7	1,536,000
22. โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กและ รางระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก สายทางแหลมไผ่ ชอย 2 ชุมชนบ้านหนองมะหาด หมู่ที่ 3	945,000	33. โครงการก่อสร้างรางระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก สายทางซอยวัดทับมา - ตั้งเซ่ง ชุมชนบ้านขนาบ หมู่ที่ 1	1,037,000
23. โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กและรางระบาย น้ำ คอนกรีตเสริมเหล็ก สายทางแหลมมะขาม ชอย 8/3 ชุมชนบ้านแหลมมะขาม หมู่ที่ 2	640,000	34. โครงการก่อสร้างรางระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก สายทางซอยเสริมทรัพย์ ชุมชนบ้านแหลมทองหลวง หมู่ที่ 6	1,368,000
24. โครงการก่อสร้างถนนลูกรัง สายทางกันทุ่ง ชอย 1/3 ชุมชนบ้านแหลมมะขาม หมู่ที่ 2	496,000	35. โครงการก่อสร้างรางระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก สายทาง รย.ถ.90024 (เกาะพรวด ชอย 2) ชุมชนบ้านขนาบ หมู่ที่ 1	1,388,000
25. โครงการก่อสร้างถนนลูกรัง สายทางเขาโบสถ์ ชอย 9 (ระยะที่ 2) ชุมชนบ้านเขาโบสถ์ หมู่ที่ 7	459,000	36. โครงการก่อสร้างรางระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก สายทาง รย.ถ.90111 (ซอยหอมหวาน - เกาะสะแก) ชุมชนบ้านหนองมะหาด หมู่ที่ 3	640,000
26. โครงการก่อสร้างถนนลูกรัง สายทาง บ้านสอ - ช้างบ้านกำนัน ชุมชนบ้านเขาโบสถ์ หมู่ที่ 7	500,000	37. โครงการก่อสร้างรางระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก สายทาง รย.ถ.90115 (ซอยปราโมทย์) ชุมชนบ้านแหลมทองหลวง หมู่ที่ 6	1,360,000
27. โครงการก่อสร้างถนนลูกรัง สายทางยางปิ่นตอ ชอย 3/1 ชุมชนบ้านเขาโบสถ์ หมู่ที่ 7	97,000	38. โครงการก่อสร้างรางระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก สายทาง รย.ถ.90126 (ซอยลุงเรียน) ชุมชนบ้านทับมา หมู่ที่ 4	579,000
28. โครงการก่อสร้างถนนลูกรังสายทางส่วลัด ชอย 1 ชุมชนบ้านแหลมทองหลวง หมู่ที่ 6	498,000	39. โครงการก่อสร้างรางระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก สายทาง รย.ถ.90128 (ซอยบ้านลุงจันทร์) ชุมชนบ้านทับมา หมู่ที่ 4	426,000
29. โครงการก่อสร้างถนนลูกรัง สายทาง ห้วยวัว - สาย 36 ชอย 1 ชุมชนบ้านเขาไผ่ หมู่ที่ 5	372,000	40. โครงการก่อสร้างรางระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก สายทาง รย.ถ.90131 (แหลมไผ่ - ชอย 1) ชุมชนบ้านทับมา หมู่ที่ 4	426,000
30. โครงการก่อสร้างถนนลูกรังและท่อระบายน้ำ คอนกรีตเสริมเหล็ก สายทางสะพานหิน ชอย 2/2 ชุมชนบ้านสะพานหิน หมู่ที่ 8	814,000		

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต

โครงการ	งบตามเทศบัญญัติ	โครงการ	งบตามเทศบัญญัติ
1. โครงการสนับสนุนศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดเทศบาลตำบลทับมา	50,000	8. โครงการขับรตามกฎช่วยลุดอุบัติเหตุ	25,000
2. โครงการสถานประกอบการปลอดภัยจากอัคคีภัย	25,000	9. โครงการช่วยเหลือประชาชนด้านพัฒนาคุณภาพชีวิต	50,000
3. โครงการจัดบริการประชาชนเพื่อป้องกันและลดอุบัติเหตุ ช่วงเทศกาลปีใหม่	30,000	10. โครงการรณรงค์การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ/ผู้พิการ ผ่านระบบโซเชียลมีเดีย	25,000
4. โครงการจัดบริการประชาชนเพื่อป้องกันและลดอุบัติเหตุ ช่วงเทศกาลสงกรานต์	30,000	11. โครงการบ้านเรือนรรมยสภาพแวดล้อมสดใสถูกใจผู้สูงอายุ	25,000
5. โครงการฝึกซ้อมแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	30,000	12. โครงการปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ และคนพิการ	25,000
6. โครงการวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระ พระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณฯ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว	300,000	13. โครงการฟื้นฟูและยึดอายุไขของผู้สูงอายุ/ผู้พิการ	25,000
7. โครงการวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้า สุทิดาพัชรสุธาพิมลลักษณพระบรมราชินี	300,000	14. โครงการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้สูงอายุ/คนพิการในชุมชน	25,000
		15. โครงการร่อยดวงใจห่วงใยผู้สูงอายุ/ผู้พิการ	25,000

โครงการ	งบตามเทศบัญญัติ
16. โครงการสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุตำบลทับมา (ศพอส.ตำบลทับมา)	50,000
17. โครงการสิ่งประดิษฐ์นวัตกรรมการช่วยเหลือผู้สูงอายุและผู้พิการ	25,000
18. โครงการสร้าง/ซ่อมแซมบ้านแก่ผู้ด้อยโอกาส/คนไร้ที่พึ่ง/ผู้ป่วยติดเตียง/คนพิการ	200,000
19. โครงการสร้างความสัมพันธ์บ้านและชุมชน ส่งเสริมสถาบันครอบครัว	25,000

โครงการ	งบตามเทศบัญญัติ
20. โครงการสนับสนุนการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ ตำบลทับมา	100,000
21. โครงการค่ายอาสาพัฒนาเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	150,000
22. โครงการจ้างนักเรียน นักศึกษาทำงานช่วงปิดภาคเรียน (ภาคฤดูร้อน)	100,000
23. โครงการฝึกอบรมและศึกษาดูงานการพัฒนาศักยภาพชีวิตของผู้สูงอายุและอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ	150,000
24. โครงการเยาวชนรักษาสีสิ่งแวดล้อมน้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง	150,000
25. โครงการคลังปัญญาผู้สูงอายุ	50,000
26. เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	18,756,000

4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาการบริหารจัดการระบบสาธารณสุข ทรัพยากรธรรมชาติ

โครงการ	งบตามเทศบัญญัติ
1. โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)	100,000
2. โครงการ Big Cleaning Day	30,000
3. โครงการชุมชนปลอดโฟมและถุงพลาสติก	20,000
4. โครงการสำนักงานสีเขียว	20,000
5. โครงการธนาคารต้นไม้	20,000
6. โครงการอนุรักษ์และพัฒนาป่าชุมชน	20,000
7. โครงการปลูกป่าแห่งชาติ (ตามรอยพ่อ) และพัฒนาแหล่งน้ำ	30,000
8. โครงการสร้างจิตสำนึกด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม	20,000
9. โครงการขยะยืม	20,000
10. โครงการคัดแยกขยะอันตรายและขยะติดเชื้อในชุมชน	20,000

โครงการ	งบตามเทศบัญญัติ
11. โครงการชุมชนปลอดถังขยะ	10,000
12. โครงการคุณไม่ใช้เราขอ	20,000
13. โครงการจ้างเหมาเอกชนเก็บขยะมูลฝอย ต่อเนื่อง 5 ปีงบประมาณ (1 ตุลาคม 2561-30 กันยายน 2566)	19,966,884
14. โครงการให้ความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. การสาธารณสุข และธรรมนูญสิ่งแวดล้อม	20,000
15. โครงการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำอุปโภคบริโภค และแหล่งน้ำธรรมชาติ	30,000
16. โครงการสัตว์ปลอดโรคคนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า	60,000
17. โครงการช่วยเหลือประชาชนด้านการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ	50,000
18. โครงการพระราชดำริด้านสาธารณสุข	160,000
19. โครงการอบรมและทัศนศึกษาดูงานการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ช่วงกลางวันในชุมชน	120,000

5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการศึกษา การกีฬา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี

โครงการ	งบตามเทศบัญญัติ
1. โครงการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา	20,000
2. โครงการกีฬาสามัคคีปฐมวัย	30,000
3. โครงการปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียน สำหรับโรงเรียนอนุบาลทับมา	65,000
4. โครงการปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียน สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทับมา	20,000
5. โครงการเปิดบ้านวิชาการปฐมวัย	40,000

โครงการ	งบตามเทศบัญญัติ
6. โครงการพัฒนาความรู้และทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลตำบลทับมา	1,400,000
7. โครงการพัฒนาทักษะสมอง Executive Functions (EF) ในเด็กปฐมวัย	25,000
8. โครงการลูกเสือน้อยโรงเรียนอนุบาลทับมา	10,000
9. โครงการวันเด็กแห่งชาติ	150,000
10. โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา	10,000

โครงการ	งบประมาณ
11. โครงการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา	20,000
12. โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายการบริหารสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนอนุบาลตำบลมา	2,448,000
13. โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายการบริหารสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทับมา	797,500
14. โครงการเสริมสมรรถภาพผู้พิการ	10,000
15. โครงการหนุนเสริมเรียนรู้สู่โลกกว้าง	10,000
16. ค่าอาหารเสริม (นม)	2,779,400
17. อุดหนุนค่าอาหารกลางวันแก่เด็กนักเรียน โรงเรียนชุมชนวัดทับมา	2,158,800
18. อุดหนุนโครงการพัฒนาการเรียนการสอน ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษและภาษาจีน)	360,000
19. โครงการแข่งขันกีฬาประเพณีตำบลทับมา เสริมสร้าง ความปรองดองสมานฉันท์และด้านยาเสพติด	400,000
20. โครงการแข่งขันฟุตบอลสมัครเล่น	200,000
21. โครงการจัดตั้งนักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขันกีฬา	40,000

โครงการ	งบประมาณ
22. โครงการลานวัฒนธรรมวิถีถิ่นตำบลทับมา	350,000
23. โครงการสืบสานประเพณีลอยกระทง	400,000
24. อุดหนุนโครงการจัดงานเทศกาลผลไม้และของดี เมืองระยอง	50,000
25. อุดหนุนโครงการจัดงานวันสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช จังหวัดระยอง	30,000
26. อุดหนุนโครงการส่งเสริมสนับสนุนอนุรักษ์มรดกไทย และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในวันคล้ายวันพระราชสมภพ 2 เมษายน และกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม ของอำเภอเมืองระยอง	30,000
27. อุดหนุนโครงการประเพณีวิ่งควาย กิจกรรมสวามิวัฒนธรรมาตำบลทับมา	40,000
28. โครงการวันพ่อแห่งชาติ	10,000
29. โครงการวันแม่แห่งชาติ	350,000
30. โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)	50,000

6. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

โครงการ	งบประมาณ
1. โครงการจ้างงานผู้พิการและผู้สูงอายุ	500,000
2. โครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย/ ผู้ด้อยโอกาส/ผู้ไร้ที่พึ่ง	30,000
3. โครงการพัฒนาตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ของชุมชน	25,000
4. โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น	25,000

โครงการ	งบประมาณ
5. โครงการสนับสนุนศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ประจำตำบลทับมา	30,000
6. โครงการสร้างเครือข่ายขยายผลศูนย์การเรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียงตำบลทับมา	25,000
7. โครงการช่วยเหลือประชาชนด้านเกษตรกร	50,000

7. ยุทธศาสตร์การพัฒนาการบริหารจัดการและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

โครงการ	งบประมาณ
1. โครงการจ้างเหมาทำความสะอาดอาคารสำนักงานเทศบาล ตำบลทับมา และอาคารอเนกประสงค์บ้านทับมา หมู่ที่ 4 และสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ	828,000
2. โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร "การบริหารจัดการความเสี่ยง และการติดตามประเมินผล ความคุ้มค่าในเทศบาลตำบลทับมา ประจำปีงบประมาณ 2565"	25,000
3. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพเพื่อการพัฒนาตนเอง สู่การพัฒนาท้องถิ่น	50,000

โครงการ	งบประมาณ
4. โครงการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อองค์กรใสสะอาด	20,000
5. โครงการอบรมและส่งเสริมวิถีชีวิตประชาธิปไตย	25,000
6. โครงการฝึกอบรมเสริมองค์ความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย การเบิกจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565	25,000
7. โครงการร่วมใจชำระภาษีเพื่ออนาคตที่ดีของชาวทับมา	30,000

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาลในกรณีที่เอกชนรุกล้ำที่ดินสาธารณะ และกรณีที่เทศบาลจัดทำบริการสาธารณะรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของเอกชน

นางสาวรวิญา จิตนตธีรรม
ตำแหน่งปลัดเทศบาลตำบลกับมา อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

เทศบาลมีหน้าที่ที่สำคัญคือจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่ให้ได้รับความสะดวกสบาย ความปลอดภัย และความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงบริการสาธารณะประเภทต่างๆ ดังนั้นในการจัดทำบริการสาธารณะจึงเกี่ยวข้องกับที่ดินสาธารณะประโยชน์ ทั้งการดูแลรักษา การบำรุง หรือการเข้าไปก่อสร้างสิ่งสาธารณูปโภค ดังนั้น ปัญหาการกระทบต่อสิทธิในที่ดินของบุคคล หรือปัญหาบุคคลรุกล้ำ หรืออ้างสิทธิความเป็นเจ้าของในที่สาธารณะ จึงเป็นปัญหาข้อพิพาทซึ่งไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เมื่อเทศบาลมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับที่ดินสาธารณะ ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม อาทิ มาตรา 50 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ที่เทศบาลตำบลต้องทำ ได้แก่ (1) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน (2) ให้มีและบำรุงทางบกและทาง (3) รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดิน และที่สาธารณะ ฯลฯ และหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้ (2) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำและทางระบายน้ำ (27) การดูแลรักษาที่สาธารณะ ดังนั้นเทศบาลจึงต้องคุ้มครองแดนแห่งกรรมสิทธิ์ของที่สาธารณะมิให้เอกชนก้ำล่วง ในขณะที่เดียวกันเทศบาลต้องให้ความคุ้มครองหลักแดนแห่งกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองของเอกชนด้วย โดยเทศบาลจะจำกัด ลิดรอนหรือล่วงล้ำแดนกรรมสิทธิ์ในที่ดินของเอกชนไม่ได้ เว้นแต่มีกฎหมายให้อำนาจรัฐไว้ และจะต้องกระทำภายในขอบเขตที่กฎหมายนั้นให้อำนาจรัฐเอาไว้ ดังนั้นปัญหาสำคัญที่พบในจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาล คือ การก่อสร้างหรือปรับปรุงซ่อมแซมสิ่งสาธารณูปโภคต่างๆ แล้วเกิดข้อพิพาทกับเอกชนซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดิน โดยเอกชนอ้างว่าหน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการก่อสร้างสิ่งสาธารณูปโภครุกล้ำหรือล่วงล้ำเข้ามาในที่ดินของเอกชน แต่เทศบาลเห็นว่าเป็นที่ดินสาธารณะ ที่อยู่ในอำนาจดูแลรักษาของเทศบาล เมื่อมีข้อพิพาทเช่นนี้ จำต้องศึกษาแง่มุมในทางกฎหมาย และวิธีปฏิบัติราชการที่เกี่ยวข้องกับกรณีปัญหาเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน และวิธีการดำเนินการของเทศบาลเพื่อแก้ไขปัญหาในกรณีที่เอกชนรุกล้ำที่ดินสาธารณะ หรือกรณีที่เทศบาลจัดทำบริการสาธารณะรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของเอกชน ซึ่งมีทั้งกรณีที่เจ้าของที่ดินไม่เคยรับรู้ไม่เคยยินยอม หรือกรณีที่เจ้าของที่ดินรับรู้แต่ไม่ได้โต้แย้งปล่อยให้ประชาชนใช้ทางสาธารณะมาเป็นระยะเวลานาน หรือกรณีที่เจ้าของที่ดินมีการอุทธรณ์ให้เป็นสาธารณประโยชน์โดยตรงหรืออุทธรณ์โดยปริยาย ซึ่งจะมีผลทางกฎหมายที่แตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องศึกษาถึงความรับผิดชอบของเทศบาลในกรณีดังกล่าวเพื่อการปฏิบัติต่อสิทธิของประชาชนให้ได้รับความเป็นธรรม โดยผู้เขียนศึกษาจาก กฎหมาย แนวคำพิพากษาของศาลฎีกา และของศาลปกครองสูงสุด เพื่อให้ทราบถึงแนวทางที่ควรปฏิบัติราชการของเทศบาล และเป็นการคุ้มครองสิทธิของเอกชนให้เกิดความเป็นธรรมมากที่สุด ด้วยเช่นกัน

ผู้ศึกษาได้แยกศึกษา ออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 จะทำการศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาล ในกรณีที่เอกชนรุกล้ำที่ดินสาธารณะ หรือการอ้างสิทธิความเป็นเจ้าของในที่ดินสาธารณะ และตอนที่ 2 จะทำการศึกษา กรณีที่เทศบาลจัดทำบริการสาธารณะรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของเอกชน

ตอนที่ 1 กรณีที่เอกชนรุกล้ำที่ดินสาธารณะ หรือการอ้างสิทธิความเป็นเจ้าของในที่ดินสาธารณะเกี่ยวกับเรื่องนี้ ผู้เขียนขอยกปัญหาขึ้นทำการศึกษารวม 2 ปัญหา ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของเทศบาลในการดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่ของเทศบาล ทั้งนี้ โดยที่เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม อาทิ มาตรา 50 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่เทศบาลตำบลต้องทำ ได้แก่ (1) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน (2) ให้มีและบำรุงทางบกและทาง (3) รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ ฯลฯ และหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจ และหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้ (2) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำและทางระบายน้ำ (27) การดูแลรักษาที่สาธารณะ ดังนั้น กรณีที่มีปัญหาว่าเทศบาลมีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการได้อย่างไร ในกรณีที่มีการรุกล้ำที่สาธารณประโยชน์ เช่น ก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างใดๆ จำพวก อาคาร เพิงพัก หรือกำแพงรุกล้ำเข้ามาในถนน หรือที่สาธารณประโยชน์อย่างอื่น จากการศึกษาของผู้เขียนพบว่า แนวปฏิบัติที่ผ่านมาในอดีตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมักจะเข้าใจว่า เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติหรือเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินตามมาตรา 16 (2) และ (27) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ประกอบกับข้อ 2 ของคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 890/2498 ลงวันที่ 16 สิงหาคม 2498 เรื่อง มอบหมายให้ทบวงการเมืองมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ออกคำสั่งโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จึงทำให้เทศบาลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ต้องดำเนินการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างใดๆ ซึ่งก่อสร้างบนถนนสาธารณะ หรือในที่สาธารณประโยชน์ และทำให้เทศบาลมีอำนาจออกประกาศเทศบาลสั่งการให้ผู้ที่ก่อสร้างรุกล้ำ ทำการรื้อถอนสิ่งก่อสร้าง ซึ่งกระทำโดยมิชอบด้วยกฎหมายได้ และคำสั่งของเทศบาลนั้นก็ย่อมเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย จนกระทั่งเมื่อมีการฟ้องคดีพิพาทนี้ คือ คดีหมายเลขดำที่ 494/2553 หมายเลขแดงที่ 906/2556 ของศาลปกครองกลาง เทศบาลผู้ฟ้องคดีก็ยังคงเข้าใจว่าเทศบาลมีอำนาจออกประกาศเทศบาลสั่งการให้ผู้ที่ก่อสร้างรุกล้ำ ทำการรื้อถอนสิ่งก่อสร้างได้ และการออกคำสั่งเช่นนั้นของเทศบาลย่อมเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งผู้เขียนจะขออธิบายข้อเท็จจริงโดยย่อ ดังนี้ คดีนี้เริ่มจากการที่เทศบาลนครนนทบุรี ได้ออกประกาศเรื่อง เรื่อง กำหนดการรื้อถอนกำแพงที่ก่อสร้างโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งผู้ฟ้องคดีกับพวกก่อสร้างไว้ท้ายซอยสามัคคี 58/20 อันมีลักษณะเป็นการปิดกั้นที่สาธารณะ และเทศบาลแจ้งว่า เจ้าพนักงานท้องถิ่นเทศบาลนครนนทบุรีจะดำเนินการหรือจัดให้มีการดำเนินการรื้อถอน ออกทั้งหมดภายใน 30 วันนับแต่วันประกาศ หากผู้ใดจะคัดค้าน ให้ยื่นคำร้องคัดค้านต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ก่อนวันเข้าทำการรื้อถอน ต่อมา คัดค้าน และเห็นว่าประกาศดังกล่าวเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนประกาศดังกล่าว ซึ่งจากการศึกษาของผู้เขียนพบว่า การพิจารณาคดีนี้ในชั้นศาลปกครองสูงสุดในคดีหมายเลขแดงที่ อ. 875/2563 ได้สร้างแนวปฏิบัติที่ถูกต้องไว้เป็นหลักในการปฏิบัติราชการแก่เทศบาล ดังนี้ ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 44 ข้อ 1 กำหนดว่า ในกรณีที่ปรากฏว่าได้มีการปลูกสร้างอาคารหรือปลูกปลูกสิ่งใด ๆ ลงในที่ดิน ในแม่น้ำลำคลอง อันเป็นทางสัญจร

ของประชาชนหรือเป็นที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือรุกล้ำเข้าไปในที่ดินดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาสาธารณสมบัติของแผ่นดิน รายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งจังหวัดซึ่งสถานที่นั้นตั้งอยู่ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดไปตรวจสอบสถานที่นั้น ๆ ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดตรวจแล้วเห็นว่าสถานที่ซึ่งปลูกสร้างอาคารหรือปลูกปักสิ่งใด ๆ ลงเป็นที่ดินหรือแม่น้ำลำคลองอันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือเป็นที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยแนชดปราศจากสงสัย ก็ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือแจ้งให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งปลูกปักนั้น ให้รื้อถอนไปให้พื้นที่อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน หรือในกรณีที่ไม่ปรากฏตัวผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครอง ก็ให้ปิดคำสั่งนั้นไว้ ณ อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น และเมื่อครบกำหนดเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ออกคำสั่งนั้นแล้ว ยังไม่มีการรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นออกไป ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาสาธารณสมบัติของแผ่นดินจัดการรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นได้ ในการนี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจขายโดยวิธีที่เห็นสมควรซึ่งทรัพย์สินที่รื้อถอนหรืออยู่ในอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น และให้นำความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1327 มาใช้บังคับแก่เงินที่ขายทรัพย์สินนั้นได้ โดยอนุโลม และข้อ 4 กำหนดว่า ประกาศนี้ให้ใช้บังคับในเขตจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีและสำหรับจังหวัดอื่นให้ใช้บังคับเฉพาะในเขตเทศบาล พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 บัญญัติว่า ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้...(27) การดูแลรักษาที่สาธารณะ... พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 มาตรา 122 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า นายอำเภอมีหน้าที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน และสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อื่นอันอยู่ในเขตอำเภอ และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. 2544 ข้อ 4 กำหนดว่า ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่อยู่ในบังคับของระเบียบนี้หมายถึง... (2) ที่ดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันไม่ว่าเป็นโดยสภาพที่ดินหรือทางราชการได้สงวนไว้ก็ตาม เช่น ที่ชายตลิ่ง ทางบก ทางน้ำ สวนสาธารณะที่เลี้ยงสัตว์ และที่สาธารณะประจำตำบล และหมู่บ้าน เป็นต้น และข้อ 5 กำหนดว่า อำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครองป้องกัน... (2) ที่ดินตามข้อ 4 (2) ให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่กฎหมายกำหนด และนายอำเภอท้องที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 จากบทบัญญัติแห่งกฎหมายและระเบียบข้างต้นเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และนายอำเภอท้องที่มีอำนาจหน้าที่ร่วมกันในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภททรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามนัยมาตรา 1304 (2) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพื่อมิให้ผู้ใดกีดกันหรือนำไปใช้ประโยชน์เป็นการเฉพาะตัว โดยมีได้บัญญัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 มีอำนาจบังคับจัดการให้มีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกจากที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน แต่เป็นหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะต้องรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรีทราบและตรวจสอบสถานที่ หากผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรีตรวจสอบเป็นที่แน่ชัดแล้วว่าเป็นการก่อสร้างลงในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน จึงเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรีที่จะออกคำสั่งเพื่อให้มีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวให้พ้นจากที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน หากครบกำหนดเวลาที่จะต้องรื้อถอนคำสั่งแล้ว ยังไม่มีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 จึงจะมีอำนาจเข้าจัดการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวได้ ส่วนอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดินตามนัยมาตรา 1304 (1) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นั้น มาตรา 8 วรรคหนึ่ง

แห่งประมวลกฎหมายที่ดินบัญญัติว่า บรรดาที่ดินทั้งหลายอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินนั้น ถ้าไม่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้อธิบดีมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครองป้องกันได้ตามควรแก่กรณี อำนาจหน้าที่ดังว่านี้ รัฐมนตรีจะมอบหมายให้ทบวงการเมืองอื่นเป็นผู้ใช้ได้ ทั้งนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้อาศัยอำนาจตามความในมาตราดังกล่าว ออกคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 890/2498 เรื่อง มอบหมายให้ทบวงการเมืองอื่นมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทที่ดินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน ลงวันที่ 16 สิงหาคม 2498 มอบหมายให้จังหวัด (นอกเขตเทศบาลและเขตสุขาภิบาลของจังหวัดนั้น) เทศบาล และสุขาภิบาล เป็นผู้ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทที่ดินหรือทรัพย์สินของแผ่นดินที่ไม่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น (ที่ดินรกร้างว่างเปล่าและที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน) ภายในเขตของตนแทนอธิบดีกรมที่ดิน ดังนั้น การที่นายกเทศมนตรีนครนนทบุรี อ้างอำนาจตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 890/2498 ลงวันที่ 16 สิงหาคม 2498 ที่เกี่ยวกับการดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา 1304 (1) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นฐานในการออกประกาศเทศบาลนครนนทบุรี ฉบับลงวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2553 เพื่อที่จะดำเนินการหรือจัดให้มีการดำเนินการรื้อถอนกำแพงบริเวณท้ายซอยสามัคคี 58/20 เนื่องจากเป็นการปิดกั้นที่สาธารณะอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา 1304 (2) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงเป็นการกระทำโดยไม่มีอำนาจ อีกทั้ง บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ในการดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา 1304 (2) แห่งประมวลกฎหมายเดียวกัน ก็ได้บัญญัติให้นายกเทศมนตรีนครนนทบุรี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 มีอำนาจรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกจากที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือใช้มาตรการบังคับทางปกครองในกรณีดังกล่าวได้ ประกาศเทศบาลนครนนทบุรี เรื่อง กำหนดการรื้อถอนกำแพงที่ก่อสร้างโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ฉบับลงวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2553 จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลปกครองสูงสุดจึงพิพากษาให้เพิกถอนประกาศของเทศบาลนครนนทบุรี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ลงวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2553 เรื่อง กำหนดการรื้อถอนกำแพงที่ก่อสร้างโดยมิชอบด้วยกฎหมาย โดยให้ผลย้อนหลังไปถึงวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2553

บทวิเคราะห์ หลักการปฏิบัติราชการของเทศบาลจากเรื่องนี้

1. อำนาจออกคำสั่งต้องเป็นไปตามกฎหมายเฉพาะเท่านั้น ซึ่งจะบัญญัติไว้ชัดเจนให้อำนาจหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีอำนาจกระทำการใดได้บ้าง เช่น ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ให้อำนาจนายกเทศมนตรีซึ่งเป็นเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจออกคำสั่งสำหรับการใช้อำนาจในการดูแลที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน มิได้บัญญัติให้อำนาจแก่นายกเทศมนตรี หรือเทศบาลใช้อำนาจได้โดยตรง เทศบาลจึงไม่อาจอ้างหนังสือคำสั่งของกระทรวงมหาดไทยมาเป็นฐานแห่งอำนาจในการออกคำสั่งได้

2. แนวทางปฏิบัติที่ได้จากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดในคดีนี้ ประกอบกับคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 505/2552 ลงวันที่ 20 พฤศจิกายน 2552 มีข้อควรพิจารณาว่าท้องถิ่นปฏิบัติได้เพียงใดนั้น เห็นว่า ปัจจุบันรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ออกคำสั่งดังกล่าวมอบหมายให้กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้ดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือทรัพย์สินของแผ่นดินที่ไม่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นภายในเขตของตน ดังนี้ นายอำเภอ มีอำนาจ 1. ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกัน

ตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. 2553 2. ดำเนินการกรณีมีการร้องเรียนเกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์ การบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ และดำเนินการกรณีต้องวินิจฉัยว่าที่ดินเป็นที่สาธารณประโยชน์หรือไม่ ตั้งอยู่ ณ ที่ใด มีขอบเขตอย่างไร ในการดำเนินการดังกล่าว ถ้าจะต้องสอบสวนข้อเท็จจริง ก็ให้เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการสอบสวนเกี่ยวกับการบุกรุกที่หรือทางสาธารณประโยชน์ พ.ศ. 2539 เมื่อคณะกรรมการสอบสวนเสร็จให้สรุปสำนวนเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาสั่งการหรือดำเนินการไปตามที่เห็นสมควร ในกรณีที่มีปัญหา ที่หาข้อยุติไม่ได้ให้นำเรื่องเสนอคณะกรรมการประสานการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐส่วนจังหวัด (กปร.ส่วนจังหวัด) พิจารณา 3. ระวางชี้แนวเขต และรับรองแนวเขตที่สาธารณประโยชน์ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท 0719/ว 525 ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2542 และระเบียบกรมที่ดินโดยกำหนดให้การระวางชี้แนวเขตที่สาธารณประโยชน์เป็นหน้าที่ของนายอำเภอร่วมกับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4. เป็นผู้ยื่นคำขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) 5. ทำการสำรวจที่สาธารณประโยชน์ในเขตท้องที่ของตน เพื่อประสานงานจังหวัด และกรมที่ดินดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง 6. ร้องทุกข์กล่าวโทษให้ดำเนินคดีบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ตามประมวลกฎหมายที่ดิน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับ 11) พ.ศ. 2551 หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0409/ว 1394 ลงวันที่ 25 ตุลาคม 2528 เรื่อง กำหนดมาตรการป้องกันการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดิน อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. 2553 และตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0311.1/ว 1283 ลงวันที่ 9 มิถุนายน 2540 เรื่อง การดำเนินคดีกับผู้บุกรุกทางสาธารณประโยชน์ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีอำนาจ 1. ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่สาธารณประโยชน์ตามมาตรา 122 แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 รักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. 2553 และตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (27) 2. ร้องทุกข์กล่าวโทษให้ดำเนินคดีกับผู้บุกรุกที่สาธารณประโยชน์ 3. ให้ความช่วยเหลือ ให้ความร่วมมือ ให้ความเห็นแก่นายอำเภอเกี่ยวกับเรื่อง การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง การรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เทศบาล มีหน้าที่เกี่ยวกับ 1. ที่สาธารณประโยชน์ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มาตรา 50 (2) และ 53 (5) 2. ดูแลรักษาที่สาธารณะตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (27) เมืองพัทยา มีหน้าที่ 1. ดูแลรักษาที่สาธารณะตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (27) 2. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติตามมาตรา 67 (2) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2521 3. หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายระบุเป็นหน้าที่ของเทศบาลนครตามมาตรา 67 (11) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2521 กรุงเทพมหานคร ให้ผู้อำนวยการเขตมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์เช่นเดียวกับนายอำเภอตามมาตรา 69 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าในส่วน of เทศบาลโดยนายกเทศมนตรีจะอ้างอำนาจตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 890/2498 ลงวันที่ 16 สิงหาคม 2498 ที่เกี่ยวกับการดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา 1304 (1) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นฐานในการออกประกาศเทศบาล เพื่อที่จะดำเนินการหรือจัดให้มีการเกี่ยวกับที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา 1304 (2) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่ได้เพราะจะเป็นการกระทำโดยไม่มีอำนาจ เทศบาลมีเพียงหน้าที่ดูแลรักษาที่สาธารณะตามพระราชบัญญัติกำหนดแผน

และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (27) เท่านั้น แต่ไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่บัญญัติให้อำนาจไว้โดยเฉพาะว่า ให้มีอำนาจสั่งการใดๆ ได้

2. ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับเขตอำนาจศาล กรณีมีการฟ้องว่าหน่วยงานของรัฐกระทำการใดที่กระทบต่อแดนแห่งกรรมสิทธิ์ในที่ดินของเอกชน

ปัญหาเกี่ยวกับการใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลผู้ที่ประสงค์จะฟ้องคดีต่อศาลจะต้องทราบก่อนว่าเรื่องที่พิพาทกันนั้นเป็นคดีปกครองที่อยู่ในเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองหรือเป็นคดีแพ่งที่อยู่ในเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม เมื่อโดยหลักแล้วศาลยุติธรรมมีอำนาจเหนือคดีทั้งปวงที่ไม่อยู่ในเขตอำนาจของศาลอื่น กรณีนี้จึงต้องพิจารณาถึงอำนาจศาลของศาลอื่น คือศาลปกครองเสียก่อน ว่าคดีที่พิพาทนั้นอยู่ในเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองหรือไม่ หากไม่ใช่คดีที่อยู่ในเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองแล้ว จึงจะเป็นคดีที่อยู่ในเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

ความหมายของ “คดีปกครอง” รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 197 บัญญัติว่า ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง อันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว ผู้เขียนขออธิบายโดยสรุปว่า คดีปกครองมีข้อพิจารณาดังนี้ 1. คู่กรณีหรือคู่พิพาท ที่จะทำให้เป็นคดีปกครอง ต้องเป็นไปตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ซึ่งบัญญัตินิยามหน่วยงานทางปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้ และดังนั้น คดีปกครองจึงเป็นคดีที่ต้องมีคู่พิพาทอย่างน้อยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เป็นหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ พินาศกับเอกชน ประเภทหนึ่งหรือ หน่วยงานทางปกครอง เจ้าหน้าที่ของรัฐ พินาศด้วยกันเอง อีกประเภทหนึ่ง 2. เรื่องที่พิพาท เป็นไปตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1)-(6) กล่าวคือเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (ใช้อำนาจทางปกครองออกกฎ คำสั่ง หรือกระทำการอื่นใด) หรือจากการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร หรือคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย จากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ทางปกครองตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร หรือคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง หรือคดีที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคล กระทำการหรือละเว้นการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด หรือคดีพิพาทเกี่ยวกับเรื่องที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง เช่นคดีที่ร้องขอให้ศาลปกครองเพิกถอนหรือบังคับตามคำชี้ขาดของคณะกรรมการตุลาการ

คดีปกครองจึงเกิดจากการใช้อำนาจทางปกครองที่เหนือกว่าของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับเอกชน หรือเกิดการใช้อำนาจทางปกครองที่เหนือกว่า ระหว่างหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ด้วยกันเอง ดังนั้น หากคดีใดเป็นคดีที่เกิดจากความสัมพันธ์บนพื้นฐานของความเสมอภาคเท่าเทียมกันแล้ว คดีพิพาทนั้นจะเป็นคดีพิพาททางแพ่ง มิใช่คดีพิพาททางปกครอง และจะอยู่ในเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม เช่นเรื่องเอกเทศสัญญาต่างๆ หรือเรื่องกรรมสิทธิ์ในที่ดิน เรื่องสิทธิครอบครอง

ผู้เขียนเห็นว่า ปัญหาเกี่ยวกับการที่ผู้ฟ้องคดี หรือโจทก์ ฟ้องว่าหน่วยงานของรัฐร่วมกันออกหนังสือสำคัญให้สำหรับที่ดินของโจทก์ หรือกรณีที่ดินของผู้ฟ้องคดีถูกล้ำที่สาธารณประโยชน์และหน่วยงานของรัฐสั่งให้รื้อถอนและให้ออกไปจากที่สาธารณประโยชน์ มีหลักเกณฑ์การพิจารณาอย่างไรว่าเป็นคดีแพ่งหรือคดีปกครอง มีกรณีศึกษาจากเรื่องใกล้เคียงของผู้เขียนเอง กล่าวคือมีกรณีที่ดินสาธารณประโยชน์ที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่ามา มีกรณีพิพาทเรื่องกรรมสิทธิ์กับเอกชน โดยคดีนี้ถึงที่สุดแล้วตามคำพิพากษาศาลฎีกา คดีหมายเลขแดงที่ 3176 /2564 ระหว่าง นางนงเยาว์ โจทก์ ฟ้องนายอำเภอเมืองระยอง จำเลยที่ 1 ซึ่งมีหน้าที่ดูแลที่ดินสาธารณประโยชน์ ผู้ว่าราชการจังหวัด จำเลยที่ 2 กรมที่ดิน จำเลยที่ 3 โดยโจทก์อ้างว่าเป็นเจ้าของผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินตามแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. 1) เลขที่ 437 หมู่ที่ 1 ตำบลท่ามา อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง เนื้อที่ประมาณ 9 ไร่ โดยรับมรดกจากนางเจือ มารดาของโจทก์ มีที่ดินเฉพาะทิศตะวันออกจดที่ดินสาธารณประโยชน์ แต่เดิมที่ดินของโจทก์มีนายอิม เป็นผู้ครอบครองมาก่อนปี 2468 เมื่อนายอิมถึงแก่ความตาย นางเจือ ภริยาของ นายอิม ครอบครองต่อมา จนถึงปี 2498 นางเจือไปแจ้งการครอบครองที่ดินตามแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. 1) เลขที่ 437 เนื้อที่ประมาณ 4 ไร่ แต่ความจริงเนื้อที่ประมาณ 9 ไร่ หลังจากนางเจือ ถึงแก่ความตาย โจทก์ได้ครอบครองทำประโยชน์สืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน แต่ในปี 2486 จำเลยที่ 1 สำรวจประกาศขึ้นทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 1 ตำบลท่ามา กับที่ดิน ที่พิพาท ทั้งนี้ที่ดินของโจทก์ มิได้มีสภาพเป็นที่รกร้างว่างเปล่าหรือมีสภาพเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ขึ้นทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ มิได้มีการออกพระราชกฤษฎีกา และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. 2478 และนางเจือยื่นหนังสือคัดค้านก็เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2520 ต่อมาวันที่ 3 พฤษภาคม 2531 จำเลยที่ 1 มีหนังสือขอให้จำเลยที่ 3 ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน ที่สาธารณประโยชน์ประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 1 ตำบลท่ามา จากนั้นจำเลยที่ 1 ออกคำสั่งที่ 209/2531 ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2531 ให้ดำเนินการรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน ปิงบประมาณ 2531 ครั้นวันที่ 24 พฤษภาคม 2531 เจ้าหน้าที่รังวัดสำนักงานที่ดินจังหวัดระยองมีการรังวัดที่ดินถูกล้ำเข้าไปในที่ดินของโจทก์เนื้อที่ประมาณ 4 ไร่ 1 งาน 90 ตารางวา โจทก์ยื่นหนังสือคัดค้าน แต่มิได้รับการแก้ไขจากทางราชการ ในที่สุดเมื่อวันที่ 29 เมษายน 2537 จำเลยที่ 3 ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน เพื่อแสดงเขตของที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ประเภทพลเมืองใช้ร่วมกัน เนื้อที่ 26 ไร่ 37 ตารางวา ซึ่งออกทับที่ดินของโจทก์เนื้อที่ประมาณ 4 ไร่ 1 งาน 90 ตารางวา เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ขอให้บังคับจำเลยทั้งสามร่วมกันจดทะเบียนยกเลิกที่ดินสาธารณประโยชน์ประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 1 ตำบลท่ามา ส่วนที่ทับที่ดินของโจทก์ เนื้อที่ 4 ไร่ 3 งาน 50 ตารางวา และให้จำเลยทั้งสามร่วมกันมีคำสั่งเพิกถอนหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินส่วนที่ทับที่ดินของโจทก์ จำเลยทั้งสามให้การทำนองเดียวกันว่าที่ดินสาธารณประโยชน์ประจำหมู่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลท่ามา อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยองขึ้นทะเบียนเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ไว้ตั้งแต่ปี 2546 ต่อมาวันที่ 3 พฤษภาคม 2531 จำเลยที่ 1 มีหนังสือถึงจำเลยที่ 3 เพื่อขอให้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน และเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2531 เจ้าพนักงานที่ดินมีหนังสือให้เจ้าของที่ดินข้างเคียงให้ระวางชี้แนวเขตและรับรองเขตที่ดิน โดยจำเลยที่ 1 แต่งตั้งซึ่งตั้งให้กำนันหรือผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ชี้แนวเขตที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน ครั้นวันที่ 14 พฤษภาคม 2531 นายช่างรังวัดทำการรังวัดที่ดินโดยมีผู้ปกครองท้องที่ ผู้แทนสภาตำบล ผู้สูงอายุ และเจ้าของที่ดินข้างเคียงร่วมระวางชี้แนวเขตที่ดินสาธารณประโยชน์มีเนื้อที่ 26 ไร่ 37 ตารางวา โดยไม่มีการถูกล้ำแนวเขตที่ดินข้างเคียงและไม่มีการปักหลักที่ดินสาธารณประโยชน์ จากนั้นเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2533 เจ้าพนักงานที่ดินออกประกาศสำนักงานที่ดินจังหวัดระยองเรื่องออกหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน ปิดประกาศที่ว่าการอำเภอเมืองระยอง ที่ทำการกำนันตำบลท่ามา และที่ตั้งที่ดิน ครอบกำหนด 30 วัน โดยไม่มีผู้ใดคัดค้าน จำเลยที่ 3 จึงมีคำสั่งให้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน โจทก์ทำหนังสือคัดค้านการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2537 เกินกำหนด 30 วัน นับแต่วันปิดประกาศเรื่องออกหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน และตามเนื้อหาในหนังสือเป็นเรื่องที่โจทก์

จะดำเนินการขออนุญาตที่ดิน มิใช่เรื่องคัดค้านการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกเลิกทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์และเพิกถอนหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง หมู่ที่ 1 ตำบลทับมา อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง เนื้อที่ 9 ไร่ 2 งาน 90 ตารางวา จำเลยทั้งสามฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาพิจารณาแล้วเห็นว่า ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยทั้งสามมีว่า จำเลยทั้งสามต้องร่วมกันจดทะเบียนยกเล็กที่ดินสาธารณประโยชน์ประจำหมู่บ้าน ส่วนที่ทับที่ดินพิพาท กับต้องมีคำสั่งเพิกถอนหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงส่วนที่ทับที่ดินพิพาทหรือไม่เห็นว่าที่ดินพิพาทตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง อธิบดีกรมที่ดินออกให้ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 4 ตรี เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2537 มีข้อความระบุว่า เพื่อแสดงเขตของที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกัน โดยในการรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเป็นการรังวัดตามที่มีการขึ้นทะเบียนที่ดินไว้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ตามสำเนาทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์และสำเนาหนังสือ เรื่อง ขออนุญาตออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ซึ่งได้มีการแจ้งเจ้าของที่ดินข้างเคียงให้ระวางชี้แนวเขตและรับรองเขตที่ดินนายช่างรังวัดบันทึกถ้อยคำของผู้ร่วมทำการรังวัดไว้ ไม่มีผู้ใดคัดค้าน ทั้งก่อนออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง จำเลยที่ 3 ได้ออกประกาศสำนักงานที่ดินจังหวัดระยอง เรื่อง ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง โดยปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ ที่ว่าการอำเภอเมืองระยอง ที่ทำการกำนันตำบลทับมา และบริเวณที่ดิน เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียใช้สิทธิคัดค้านภายใน 30 วัน ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ 26 (พ.ศ. 2516) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2557 แต่ไม่มีผู้ใดคัดค้าน แม้โจทก์เคยมีหนังสือ เรื่อง ที่สาธารณะรุกล้ำเข้าไปในเขตครอบครองลงวันที่ 1 มิถุนายน 2557 กับได้คัดค้านการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2552 แต่ก็มีใช้การคัดค้านภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดไว้ดังกล่าว เมื่อสำเนาคำขอโอนมรดกที่ดินพิพาท ระบุจำนวนเนื้อที่ดินไว้เพียง 4 ไร่ แม้โจทก์ จะเบิกความในทำนองว่า บรรพบุรุษของโจทก์ครอบครองและใช้ประโยชน์ในที่ดินพิพาทเนื้อที่ 1 ไร่เศษ ต่อเนื่องกันมาเป็นเวลากว่า 100 ปี จนมาถึงนายอ้อมและนางเจือ ซึ่งเป็นการครอบครองและทำประโยชน์ก่อนที่ทางราชการจะขึ้นทะเบียนหวงห้ามที่ดินดังกล่าวไว้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ประจำหมู่บ้าน แต่ก็เป็นการกล่าวอ้างลอยๆ โดยพยานมิได้รู้เห็นเหตุการณ์ขณะมีการเข้าครอบครองที่ดินพิพาท ส่วนพยานที่โจทก์อ้างมีพยานที่รู้เห็นการครอบครองและใช้ประโยชน์ในที่ดินพิพาทตามระยะเวลาที่อ้าง หรือพยานหลักฐานอื่นมานำสืบสนับสนุน จึงไม่น่าเชื่อว่า นายอ้อมและนางเจือจะเข้าครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทก่อนมีหลักฐานแสดงว่าที่ดินพิพาทเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินดังนี้ ที่โจทก์อ้างว่าครอบครองที่ดินพิพาทตามแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน ก็ทำให้โจทก์ได้สิทธิครอบครองและใช้จำเลยทั้งสามได้ไม่ พยานหลักฐานจำเลยทั้งสามมีน้ำหนักมากกว่าพยานหลักฐานโจทก์ จึงพิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์

แต่เมื่อผู้เขียนศึกษาเปรียบเทียบกับคดีที่มีประเด็นข้อพิพาทในลักษณะเดียวกัน พบว่า มีคดีที่ฟ้องต่อศาลปกครอง โดยผู้เขียนขอยกตัวอย่าง คดีของศาลปกครองกลาง หมายเลขดำที่ 839/2550 หมายเลขแดงที่ 823/2550 คดีดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า สามของ ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 187293 ตำบลหัวหมาก อำเภอ บางกะปิ กรุงเทพมหานคร มีเนื้อที่ 2 งาน ซึ่งบิดาสามของผู้ฟ้องคดียกให้เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2532 โดยที่ดินดังกล่าว แบ่งแยกมาจากโฉนดที่ดินเลขที่ 58258 ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีปลูกอาคารพิพาทเป็นทั้งออกมาจากที่ดินดังกล่าวและเป็นที่ หั่วไร่ปลายนา ที่ออกจึงเป็นที่ดินของผู้ฟ้องคดีตามมาตรา 1308 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยผู้ฟ้องคดี ได้ครอบครองที่ออกนั้นต่อเนื่องมาเป็นเวลานานนับร้อยปี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ได้ออกหมายเลขบ้านให้ผู้ฟ้องคดีแล้ว เมื่ออาคารของผู้ฟ้องคดีอยู่ติดกับอาคารศูนย์เยาวชนบางกะปิที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ปลูกสร้างขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแผนที่ ข้างหลวงของสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาบางกะปิ จึงแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าอาคารที่ผู้ฟ้องคดีปลูกสร้าง

สาขาบางกะปิ และเอกสารแผนที่แสดงภูมิประเทศ และอาคารของกองสารสนเทศภูมิศาสตร์นั้น ไม่ได้ทำขึ้นตามแผนที่ข้าหลวง จึงคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริงและรับฟังไม่ได้ว่าอาคารที่ผู้ฟ้องคดีปลูกสร้างรุกล้ำคลองสาธารณะประโยชน์ ดังนั้น การที่ผู้อำนวยการเขตบางกะปิ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารออกไปจากที่สาธารณะภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งนั้น จึงไม่ถูกต้อง ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น

ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ โดยเห็นว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลยุติธรรม ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ ต่อมา ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งที่ 900/2550 ลงวันที่ 28 ธันวาคม 2550 กลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้รับคำฟ้องไว้พิจารณา โดยเห็นว่าการคดีมีประเด็นหลักที่พิพาทเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

คดีมีประเด็นต้องพิจารณาก่อนว่า ที่ดินบริเวณที่ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างอาคารเลขที่ 393/8 หรือเลขที่ 3 เป็นคลองสาธารณะประโยชน์ (คลองหัวหมาก) หรือเป็นท้องที่ของที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 187293 เห็นว่า สำเนาแผนที่ข้าหลวง ซึ่งน่าจะเป็นแผนที่ซึ่งจัดทำขึ้นก่อน แสดงให้เห็นว่า คลองหัวหมากบริเวณที่พิพาทซึ่งอยู่ปากขวาของคลองผายกว้าง มากกว่าบริเวณอื่นและคลองเว้าเข้ามาด้านใต้ที่ดินพิพาท และขณะนั้นที่ดินพิพาทยังไม่มีแบ่งเป็นแปลงย่อย ส่วนแผนที่ซึ่งจัดทำเมื่อปี พ.ศ. 2532 และปี พ.ศ. 2544 บริเวณที่พิพาทมีลักษณะคล้ายคลึงกันโดยคลองหัวหมากบริเวณดังกล่าว ยังผายกว้าง แต่ส่วนที่เว้าตื้นเขินจนไม่เหลือสภาพเดิม ส่วนแผนที่แสดงเขตที่สาธารณะและอาคารที่รุกล้ำที่สาธารณะประโยชน์ มีลักษณะเช่นเดียวกับแผนที่ที่จัดทำเมื่อปี พ.ศ. 2532 และปี พ.ศ. 2544 เพียงแต่แสดงให้เห็นถึงที่ตั้งอาคารที่รุกล้ำคลองหัวหมาก จึงเห็นได้ว่า ที่คลองหัวหมากในบริเวณที่พิพาทมีแนวเขตคลองที่แน่นอนอยู่แล้ว แต่ต่อมาคลองบริเวณที่พิพาทเกิดตื้นเขินและมีการครอบครองที่ดินในบริเวณที่ตื้นเขินดังกล่าว ประกอบกับเมื่อพิจารณาจากหลักฐานการรังวัดทำแผนที่แสดงแนวเขตที่ดินบริเวณที่พิพาทเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2551 ของสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาบางกะปิ ก็ปรากฏว่า อาคารพิพาทได้ปลูกสร้างอยู่ในที่ดินที่เป็นแนวเขตคลองหัวหมาก และผู้ฟ้องคดีก็อ้างว่า ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีปลูกบ้านเป็นที่ดินนอกโฉนดที่ดินเลขที่ 187293 ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า ที่ดินบริเวณที่ผู้ฟ้องคดีปลูกสร้างอาคาร อยู่ในแนวเขตคลองสาธารณะตามสำเนาแผนที่ข้าหลวงหรือคลองหัวหมากในปัจจุบัน ซึ่งเป็นที่สาธารณะสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา 1304 (2) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าได้ครอบครองท้องที่ต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลานานนับร้อยปี ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นเจ้าของที่ดินดังกล่าวตามมาตรา 1308 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ก็ไม่อาจทำให้ที่ดินดังกล่าวพ้นจากสภาพการเป็นที่สาธารณะสมบัติของแผ่นดิน ทั้งนี้ ตามมาตรา 1306 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่บัญญัติว่า ท่านห้ามมิให้ยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับแผ่นดินในเรื่องทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ออกคำสั่ง ลงวันที่ 15 ธันวาคม 2549 ให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารพิพาทออกไปจากที่สาธารณะประโยชน์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับทราบคำสั่ง โดยอาศัยอำนาจในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ในการดูแลรักษาสาธารณะสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา 122 แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 และมาตรา 69 (1) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ประกอบกับข้อ 1 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 44 ลงวันที่ 11 มกราคม 2502 และคำสั่งกรุงเทพมหานคร ที่ 1267/2546 ลงวันที่ 9 เมษายน 2546 เรื่อง มอบอำนาจให้ข้าราชการปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว และเมื่อผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ได้มีหนังสือเสนอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์เพื่อพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 พิจารณาแล้ววินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี

โดยผู้ฟ้องคดีที่ 1 ได้แจ้งผลคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และแจ้งยกเลิกคำวินิจฉัยอุทธรณ์เดิมของผู้ฟ้องคดีที่ 1 ด้วยแล้ว เมื่อคำสั่งของผู้ฟ้องคดีที่ 1 ที่ให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารพิพาทออกไปจากที่สาธารณประโยชน์เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย การพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน ต่อมา ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง และในชั้นที่สุดศาลปกครองสูงสุดพิพากษายืน

บทวิเคราะห์ ในคดีที่มีประเด็นเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน

ได้มีการหาข้อยุติเรื่องเขตอำนาจศาลมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 ซึ่งจากการศึกษาคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ผู้เขียนพบว่า หลักเกณฑ์การวินิจฉัยว่าคดีพิพาทใดจะเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการใช้อำนาจทางปกครอง หรือเป็นประเด็นพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินนั้น ต้องพิจารณาว่าหากคดีมีประเด็นที่ศาลจะต้องวินิจฉัยให้ได้ความว่าที่ดินพิพาทเป็นของใคร และเมื่อวินิจฉัยได้ความเช่นไรแล้ว ศาลก็สามารถพิพากษาคดีได้โดยไม่ต้องตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง คดีนั้นจะเป็นคดีเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของศาลยุติธรรม แต่ถ้าไม่มีประเด็นโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินหรือประเด็นเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินยุติลงแล้ว และการฟ้องคดีเป็นการฟ้องเพื่อตรวจสอบการกระทำของฝ่ายปกครอง คดีนั้นจะเป็นคดีที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง โดยอาจแยกพิจารณาได้ ดังนี้

1. คดีที่คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดฯ วินิจฉัยให้อยู่ในเขตอำนาจศาลยุติธรรม จะต้องเป็นคดีที่ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่าที่ดินตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงดังกล่าวเป็นที่ดินของตน เช่น คำวินิจฉัยที่ 32/2559 แม้คดีนี้โจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) เนื่องจากออกทับที่ดินที่โจทก์ครอบครอง ซึ่งเป็นการฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครอง แต่ก็อ้างเหตุแห่งการเพิกถอนว่าหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงออกทับที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยมีได้กล่าวอ้างเหตุแห่งความไม่ชอบด้วยกฎหมายประการอื่น จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่าที่ดินตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงดังกล่าวเป็นที่ดินของตน จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน

2. คดีที่คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลวินิจฉัยให้อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง ต้องเป็นคดีที่ไม่มีประเด็นโต้แย้งสิทธิในที่ดิน เช่น คำวินิจฉัยที่ 10/2546 คดีที่เอกชนยื่นฟ้องกรุงเทพมหานครว่ากระทำละเมิดโดยก่อสร้างถนนรูล้ำเข้าไปในที่ดินของเอกชนทำให้ได้รับความเสียหายถือเป็นการใช้อำนาจทางปกครองในการจัดทำบริการสาธารณะ มิใช่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ จึงเป็นการกระทำละเมิดอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจตามที่กฎหมายกำหนด โดยผู้ฟ้องคดียอมรับว่าที่พิพาทเป็นที่ดินของผู้ฟ้องคดี ไม่มีประเด็นโต้แย้งเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในที่ดินอันจะต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายที่ดินและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คดีจึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง และคำวินิจฉัยที่ 29/2547 คดีที่เอกชนยื่นฟ้องกรุงเทพมหานครว่าทำละเมิดโดยแก้ไขแบบแปลนของสะพานให้มีระดับสูงขึ้นจากระดับของแบบแปลนเดิม และได้มีการสร้างถนนเป็นทางชั่วคราวรูล้ำเข้าไปในที่ดินของโจทก์ทั้งสองแปลง ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย โดยมีได้ให้การโต้แย้งกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าว อันจะทำให้กลายเป็นประเด็นข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือคดีที่ฟ้องว่าออกโฉนดที่ดินไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ไม่มีประเด็นโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน คดีลักษณะนี้ก็จะอยู่ในอำนาจศาลปกครอง เช่น คำวินิจฉัยที่ 19/2546 คดีที่เอกชนฟ้องว่าเจ้าพนักงานที่ดินมีคำสั่งให้ออกโฉนดที่ดินแก่บุคคลอื่นโดยไม่ตรวจสอบพยานหลักฐานให้รอบคอบเสียก่อนจะออกคำสั่ง ละเลยต่อหน้าที่ ขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว จึงเป็นการโต้แย้งคำสั่งทางปกครอง และเป็น

คดีที่เอกชนได้ยื่นฟ้องกรมที่ดินและเจ้าพนักงานที่ดินว่า ออก น.ส. 3 ก. โดยประมาทเลินเล่อ เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหายจากการซื้อที่ดินตาม น.ส. 3 ก. พิพาท โดยคดีนี้ไม่มีการโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน และคำวินิจฉัยที่ 47/2548 คดีที่มีประเด็นที่ศาลต้องวินิจฉัยว่าการไม่ดำเนินการจัดรูปที่ดินให้แก่เอกชนผู้เป็นเจ้าของที่ดินตามแบบ สค. 1 ผู้ฟ้องคดี เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

ดังนั้น แม้คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลได้กำหนดแนวทางดังกล่าวมาแล้วข้างต้น แต่หากการฟ้องคดีนั้นของผู้ฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ไม่มีประเด็นโต้แย้งเรื่องเขตอำนาจระหว่างศาลปกครองหรือศาลยุติธรรม ศาลปกครองอาจรับคำฟ้องไว้พิจารณาพิพากษาได้ ทั้งนี้ เพราะคู่พิพาทอยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง และเรื่องที่พิพาทแม้มีประเด็นโต้แย้งเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในที่ดินอยู่ด้วย แต่ก็มีประเด็นหลักที่จะต้องพิจารณาถึงการใช้อำนาจทางปกครอง เช่น การออกคำสั่งทางปกครองว่าเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ดังนี้ ประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยก่อนว่า ฝ่ายใดมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองเหลือที่ดินที่พิพาท ศาลปกครองย่อมมีอำนาจวินิจฉัยได้ในคราวเดียว ดังนั้น ศาลปกครองสูงสุดจึงเห็นว่าคดีในลักษณะนี้ ศาลปกครองชั้นต้นรับคำฟ้องไว้พิจารณาพิพากษาได้เช่นกัน

ตอนที่ 2 กรณีหน่วยงานของรัฐก่อสร้างสิ่งสาธารณูปโภครุกล้ำเข้าไปในที่ดินของเอกชน โดยที่เอกชนไม่ได้ให้ความยินยอม จากการศึกษาคำพิพากษาศาลฎีกา และคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ผู้เขียนคัดเลือกมาทำการศึกษาในแต่ละหัวข้อ ดังนี้

1. กรณีที่ศาลพิพากษาว่าการที่หน่วยงานทางปกครองรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของเอกชน ไม่เป็นการกระทำละเมิดมีคำพิพากษาที่น่าสนใจ ดังนี้

1) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 264/2555 เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติแล้วว่า จำเลยอุทิศที่ดินของตนให้สร้างทางพิพาทเพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน แม้จะเป็นการอุทิศด้วยวาจา มิได้ทำเป็นหนังสือและมีได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม มาตรา 1299 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ก็ตาม แต่การอุทิศที่ดินให้ใช้เป็นถนนสาธารณะเช่นนี้ เป็นการสละที่ดินให้เป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตาม มาตรา 1304 (2) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หากต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนการให้ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม มาตรา 525 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่ การอุทิศด้วยวาจาก็มีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย และสภาพความเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินไม่อาจสูญสิ้นไปเพราะการไม่ได้ใช้ แม้จำเลยได้กลับเข้าครอบครองใช้ประโยชน์ที่ดินที่เป็นถนนสาธารณะสมบัติของแผ่นดินดังกล่าวแล้วนานเพียงใดก็ตาม ก็ไม่ทำให้ทางพิพาทตกไปเป็นของจำเลยได้อีก เพราะตาม มาตรา 1306 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติห้ามมิให้ยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับแผ่นดินในเรื่องทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน

2) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7461/2553 โจทก์ทั้งสองเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 120 และ 121 กรุงเทพมหานคร โดยเมื่อเดือนพฤษภาคม 2540 จำเลยที่ 1 (กรุงเทพมหานคร) และจำเลยที่ 2 (ผู้อำนวยการเขตบางกอกน้อย) ได้ว่าจ้างจำเลยที่ 3 (บริษัท ก) ทำการก่อสร้างสะพานทางเดินคอนกรีตซึ่งการก่อสร้างดังกล่าวได้รุกล้ำเข้ามาในที่ดินพิพาท โจทก์ทั้งสองจึงฟ้องขอให้คืนที่ดินโดยปรับปรุงที่ดินให้ดังเดิม ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า แม้ว่าโจทก์ทั้งสองจะเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินก็ตาม แต่จากพยานหลักฐานของทั้งสองฝ่ายได้เบิกความยืนยันว่า ได้มีการใช้ลำกระโดงพิพาทเป็นทางสัญจรและ

ใช้ขนส่งผลผลิตทางการเกษตรโดยทางเรือออกสู่ภายนอกมานาน โดยไม่เคยมีบุคคลใดหวงห้าม กรณีจึงเห็นได้ว่า ลำกระโดงสายนี้ยังมีสภาพที่ประชาชนสามารถใช้เรือสัญจรไปมาออกสู่คลองชักพระได้โดยสะดวก ซึ่งจากพยานหลักฐานดังกล่าวจึงฟังได้ว่าประชาชนในละแวกนั้นได้ใช้ลำกระโดงสายนี้เป็นเส้นทางในการสัญจรไปมาเป็นเวลานานหลายสิบปีแล้ว หากจะฟังว่าลำกระโดงสายนี้เกิดขึ้นจากการขุดสร้างขึ้นเองของชาวบ้านทั้งสองฝั่งในที่ดินของตนเพื่อประโยชน์ในการใช้น้ำและการสัญจรไปมาก็ถือว่าเจ้าของที่ดินแต่เดิมได้ยกที่ดินส่วนที่เป็นลำกระโดงพิพาทให้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1304 แล้วโดยปริยายโดยไม่ต้องมีการแสดงเจตนาอุทิศให้หรือจดทะเบียนยกให้เป็นทางสาธารณะต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แต่อย่างใด เมื่อฟังว่าลำกระโดงพิพาทเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันมาเป็นเวลานานก่อนที่โจทก์ทั้งสองจะรับโอนที่ดินจากเจ้าของเดิม แม้ลำกระโดงพิพาทจะอยู่ในเขตโฉนดที่ดินของโจทก์ทั้งสอง โดยโจทก์ทั้งสองได้กลับเข้าหวงกัน หรือประชาชนใช้ประโยชน์จากลำกระโดงดังกล่าวน้อยลงกว่าเดิม ก็ไม่ทำให้ลำกระโดงหมดสภาพจากการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินกลับไปเป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าของที่ดินได้อีก พิพากษายืน จากคำพิพากษาศาลฎีกาย่างต้น เห็นได้ว่า การที่เจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินได้แสดงถึงเจตนา ไม่ว่าจะทำเป็นหนังสืออุทิศ หรือแสดงเจตนาอุทิศด้วยวาจาต่อบุคคลอื่น หรือได้แสดงเจตนาโดยการยินยอมให้บุคคลทั่วไปได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของตน กรณีดังกล่าวถือว่า เป็นการอุทิศที่เกิดจากเจตนาที่แท้จริงของเจ้าของกรรมสิทธิ์ แต่ปัญหา คือกรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าเป็นการอุทิศโดยปริยาย โดยคำพิพากษาชี้ให้เห็นว่าเกิดจากความบกพร่องของเจ้าของทรัพย์สินที่ปล่อยปละละเลยไม่ดำเนินการโต้แย้งคัดค้าน หรือไม่หวงกัน หรือสงวนสิทธิในที่ดินของตน จึงถือว่าเจ้าของกรรมสิทธิ์ได้อุทิศที่ดินนั้นให้เป็นทางสาธารณูปโภคโดยปริยาย อันมีผลให้ที่ดินตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภททรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา 1304 (2) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นั้น ผู้เขียนไม่เห็นด้วย เพราะพิจารณาเฉพาะพฤติการณ์ของเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินเพียงประการเดียว ว่าเป็นการอุทิศให้เป็นที่สาธารณูปโภคโดยปริยานั้น ย่อมขัดต่อหลักการกระทำทางปกครองต้องชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือหน่วยงานของรัฐจะกระทำการใดๆ ได้ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายให้อำนาจไว้ ดังนั้น ในกรณีที่หน่วยงานทางปกครองจะดำเนินการก่อสร้างสาธารณูปโภคต่าง ๆ ก่อนการก่อสร้างหน่วยงานจะต้องมีหน้าที่ในการสำรวจและตรวจสอบพื้นที่การก่อสร้างก่อนทุกครั้ง รวมทั้งให้เจ้าของที่ดินแปลงข้างเคียงกับสถานที่ก่อสร้างร่วมระวางชี้แนวเขตที่ดินร่วมกับหน่วยงานของรัฐ เพื่อป้องกันการรुकล้ำ การที่หน่วยงานของรัฐใช้อำนาจรัฐที่เหนือกว่าดำเนินการก่อสร้างรुकล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้อื่นโดยพลการ เพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินในการก่อสร้าง โดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดิน และไม่มีการซื้อขาย หรือมีการอุทิศที่ดินเพื่อใช้ในการสาธารณูปโภค แล้วผลึกการให้เจ้าของกรรมสิทธิ์ต้องพิสูจน์ว่าหน่วยงานของรัฐรुकล้ำ ย่อมไม่เป็นไปตามหลักนิติรัฐ และขัดต่อหลักการกระทำทางปกครองต้องชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น ศาลจึงต้องใช้คำพิพากษานี้เป็นแนวทางในการระมัดระวังการรुकล้ำเข้าไปในที่ดินของเอกชน โดยไม่ควรอ้างการอุทิศโดยปริยายใช้ย้อนต่อเอกชนเมื่อเกิดข้อพิพาท

2. กรณีที่ศาลพิพากษาว่าการรुकล้ำเข้าไปในที่ดินของเอกชน เป็นการกระทำละเมิดต่อเอกชน

กรณีที่หน่วยงานทางปกครองได้ดำเนินการก่อสร้างสาธารณูปโภครुकล้ำที่ดินของเอกชนซึ่งศาลพิพากษาว่าหน่วยงานของรัฐกระทำการละเมิด และเป็นคดีปกครองตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 และในการที่ศาลต้องกำหนดค่าบังคับ ตามมาตรา 72 วรรคหนึ่ง (3) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ศาลถือหลักการพิพากษาตรงค่าขอ โดยวินิจฉัยให้หน่วยงานทางปกครองดำเนินการรื้อถอนสาธารณูปโภคดังกล่าวออกไปจากที่ดินของเจ้าของทรัพย์สินได้ หรือให้หน่วยงานของรัฐชดเชยค่าเสียหายแทนก็ได้ ดังนี้

1) คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.218/2550 คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองฟ้องว่า เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 2373 และ เลขที่ 2375 ตำบลเนินพระปรางค์ (ห้วยสอ) อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 (องค์การบริหารส่วนตำบลเนินพระปรางค์) ได้ว่าจ้าง ห้างหุ้นส่วนจำกัด ธ. เข้าไปขุดดินในที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง เพื่อทำเป็นคลองกว้างประมาณ 6 เมตร ลึกประมาณ 2.5 เมตร และได้นำดินที่ขุดขึ้นมาถมในที่ดินทั้งสองแปลง เพื่อทำเป็นถนนมีความกว้างประมาณ 6 เมตร ยาวตลอดแนวเขตด้านทิศใต้ของที่ดินทั้งสองแปลงของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง จึงฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ขุดและถมดินเพื่อทำถนนในที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองนำดินที่ขุดถมคืนแล้วปรับสภาพที่ดินให้อยู่ในสภาพเดิม และหากผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ไม่สามารถดำเนินการได้ก็ขอให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 โดยให้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ชดเชยค่าเสียหายในการดำเนินการดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นเงิน 150,000 บาท ต่อมา ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ว่าจ้าง ห้างหุ้นส่วนจำกัด ธ. นำดินที่ขุดจากลำรางหรือคลองขึ้นมาถมเป็นถนนในที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองยาวตลอดแนวเขตด้านทิศใต้ เป็นการกระทำที่ละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองหรือไม่ และหากเป็นการกระทำละเมิด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 จะต้องรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายหรือไม่ การนำดินที่ขุดจากลำรางหรือคลองดังกล่าวมาถมเป็นถนนในที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองจากเดิมที่มีความกว้าง 2.50 เมตร เป็นความกว้าง 6 เมตร โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินและไม่มีสิทธิใดๆ ที่จะกระทำเช่นนั้นได้ และเมื่อพิจารณาแผนผังที่โฉนดที่ดินซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับที่ดินพิพาท ไม่ปรากฏว่ามีถนนสาธารณะประโยชน์ปรากฏในแผนที่ของที่ดินโฉนดดังกล่าวอันเป็นการแสดงให้เห็นแนวคันดินหรือถนนเชื่อมต่อกับคันดินหรือถนนที่พิพาทที่อยู่ในเขตโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองแต่อย่างใด ดังนั้น ข้อเท็จจริงจึงไม่อาจรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้อุทธรณ์หรือสละการครอบครองที่ดินให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ใช้เป็นถนนสาธารณะประโยชน์ คันดินหรือถนนพิพาทจึงไม่มีสถานะเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตาม ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 จึงต้องรับผิดชอบในการกระทำละเมิดของตนเองและมิหน้าที่ต้องทำให้ที่ดินส่วนที่เป็นถนนต่อจากถนนเดิมที่มีความกว้าง 2.50 เมตร ออกไปถึงความกว้าง 6 เมตร กลับคืนสู่สภาพเดิม จึงพิพากษาแก้คำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ปรับสภาพที่ดินส่วนที่เป็นถนนที่พิพาทให้กลับคืนสู่สภาพเดิม โดยให้นำดินออกจากถนนพิพาทให้เหลือความกว้างเพียง 2.50 เมตร ให้แล้วเสร็จภายใน 120 วัน นับแต่วันที่มีคำพิพากษา หากพ้นกำหนดแล้วยังเพิกเฉย ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเข้าดำเนินการแทน โดยให้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดตามความเป็นจริง แต่ไม่เกิน 150,000 บาท และห้ามผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 เข้าไปเกี่ยวข้องในที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าวอีก นอกจากนี้ก็ให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

2) คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 796/2557 ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีและสามีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 117 จังหวัดลำพูน ถูกผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 (เทศบาลตำบลป่าซาง) ก่อสร้างถนนรुक้าที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยผู้ฟ้องคดีไม่ได้ให้ความยินยอม ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 รื้อถอนถนนและชดเชยค่าเสียหาย ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ได้ก่อสร้างถนนรुक้าที่ดินของผู้ฟ้องคดีด้านทิศเหนือเป็นรูปสามเหลี่ยมขยตรงคิดเป็นเนื้อที่ 2 ตารางวา โดยมีได้มีการตกลงซื้อขายที่ดินในส่วนที่รुक้าหรือได้รับความยินยอมจากผู้ฟ้องคดี การก่อสร้างถนนรुक้าที่ดินทางด้านทิศเหนือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี แต่เมื่อการก่อสร้างถนนดังกล่าวถือเป็นการจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคเพื่อเป็นการจัดทำบริการสาธารณะอันเป็นประโยชน์แก่ประชาชนโดยส่วนรวม ประกอบกับเป็นการก่อสร้างถนนรुक้าที่ดินของผู้ฟ้องคดีเพียง 2 ตารางวาเท่านั้น อีกทั้ง ยังมีผลให้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีมีราคาสูงขึ้นเนื่องจากอยู่ติดทางสาธารณะ ดังนั้น หากให้รื้อถอนถนนส่วนที่รुक้าย่อมไม่ได้สัดส่วนกับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้ฟ้องคดีและประโยชน์แก่ประชาชนโดยส่วนรวม จึงพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 รับผิดชอบชดเชยค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดต่อสิทธิในทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดี

จากคำพิพากษาดังกล่าว หากเจ้าของทรัพย์สินมีคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดเชยค่าเสียหายเพียงอย่างเดียว และคำพิพากษาวินิจฉัยว่าหน่วยงานของรัฐกระทำละเมิด และศาลปกครองก็จะกำหนดค่าบังคับให้หน่วยงานชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ถูกรุกล้ำดังกล่าว แต่หากเจ้าของที่ดินมีคำขอให้รื้อถอนและให้ชดเชยค่าเสียหายด้วย ดังเช่นคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 796/2557 ซึ่งเจ้าของที่ดินถูกหน่วยงานทางปกครองก่อสร้างถนนรุกล้ำ จึงฟ้องขอให้รื้อถอนและให้ชดเชยค่าเสียหาย แต่เมื่อการก่อสร้างถนนเป็นการจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคเพื่อจัดทำบริการสาธารณะที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม และรุกล้ำเพียง 2 ตารางวา หากให้รื้อถอนย่อมไม่ได้สัดส่วนกับความเสียหายที่จึงให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่เจ้าของที่ดิน ซึ่งในคดีดังกล่าวนี้ ศาลได้พิจารณาระหว่างความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับเจ้าของกรรมสิทธิ์และประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวม แล้ววิเคราะห์เพื่อที่จะกำหนดค่าบังคับ ภายใต้หลักความได้สัดส่วน แต่อย่างไรก็ตาม หากผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้น มีคำขอย้ายฟ้องโดยขอให้หน่วยงานของรัฐรื้อถอนสาธารณูปโภคเพียงคำขอเดียว หากศาลจะกำหนดค่าบังคับให้รื้อถอนเพื่อให้ตรงตามคำขอของคู่กรณี ตามหลักการที่ศาลจะต้องพิพากษาตรงคำขอ โดยเคร่งครัด บางครั้งอาจไม่มีประโยชน์ที่จะเยียวยาในความเสียหายได้ ผู้เขียนเห็นว่าทางแก้ในเรื่องนี้ ศาลควรคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่สาธารณะกับสิทธิของปัจเจกบุคคล ภายใต้หลักความได้สัดส่วนมาปรับใช้ในการออกค่าบังคับด้วย โดยหากศาลเห็นว่าการกำหนดค่าบังคับให้รื้อถอนสาธารณูปโภคที่ได้ดำเนินการก่อสร้างไปแล้วนั้นอาจกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ ศาลอาจพิพากษาให้หน่วยงานของรัฐชดเชยค่าสินไหมทดแทนเป็นค่าที่ดินให้แก่เจ้าของที่ดิน เพราะการรื้อถอนโครงสร้างหลักของสิ่งของสาธารณูปโภค เช่น การรื้อถอนถนน สะพาน อาจกระทบต่อหลักวิศวกรรม กรณีการก่อสร้างคันกันแนวริมตลิ่งเพื่อป้องกันน้ำกัดเซาะ การสร้างทางระบายน้ำ หรือการสร้างคันแนวของเขื่อนกักเก็บน้ำ ซึ่งอาจมีการรุกล้ำที่ดินของประชาชน โดยส่วนที่รุกล้ำนั้นอยู่ในแนวของสันเขื่อน เช่นนี้ย่อมไม่อาจที่จะรื้อถอนได้โดยสภาพเพราะกระทบต่อหลักการจัดทำบริการสาธารณะ ที่ต้องมีความต่อเนื่องด้วยไม่หยุดชะงัก ผู้เขียนจึงเห็นว่า การที่ศาลถูกจำกัดโดยหลักการพิพากษาตรงคำขอ จะทำให้คำพิพากษานั้นไม่เกิดดุลยภาพในทางกฎหมายมหาชน

ข้อเสนอแนะต่อการปฏิรูปการปกครองของเทศบาล

1. กรณีที่เอกชนรุกล้ำที่ดินสาธารณะ หรือการอ้างสิทธิความเป็นเจ้าของในที่สาธารณะ

1) เทศบาลโดยนายกเทศมนตรีจะอ้างอำนาจตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 890/2498 ลงวันที่ 16 สิงหาคม 2498 ที่เกี่ยวกับการดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา 1304 (1) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นฐานในการออกประกาศเทศบาล เพื่อที่จะดำเนินการหรือจัดให้มีการเกี่ยวกับที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา 1304 (2) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่ได้ เพราะจะเป็นการกระทำโดยไม่มีอำนาจ เทศบาลมีเพียงหน้าที่ดูแลรักษาที่สาธารณะตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (27) โดยรายงานกรณีที่พบเห็นการบุกรุก ไปยังนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัด ได้เท่านั้น

2) กรณีที่เทศบาลถูกเอกชนฟ้องคดีต่อศาลปกครองให้ต่อสู้คดีที่ศาลปกครอง ไม่ต้องโต้แย้งเรื่องเขตอำนาจศาล

2. กรณีหน่วยงานของรัฐก่อสร้างสิ่งสาธารณูปโภครุกล้ำเข้าไปในที่ดินของเอกชน

1) ก่อนดำเนินการจัดทำโครงการเกี่ยวกับสิ่งสาธารณูปโภคตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลจะต้องสำรวจความพร้อมก่อนดำเนินโครงการ โดยเฉพาะความพร้อมของกรรมสิทธิ์ในที่ดินเพราะหากเกิดปัญหาเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในที่ดินของเอกชนแล้ว การแก้ไขปัญหาย่อมมีความยุ่งยากมากกว่าการดำเนินการให้รอบคอบเสียตั้งแต่ในคราวแรก

2) ก่อนดำเนินโครงการควรจะต้องดำเนินการเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้ถูกต้องชัดเจนเสียก่อน หากไม่อาจตกลงได้กับเจ้าของที่ดินไม่ว่าเพราะเหตุใด ๆ จะต้องดำเนินการรังวัดสอบแนวเขต ควรตรวจสอบรังวัดพื้นที่ให้เกิดความชัดเจนแน่นอน

3) กรณีที่ประชาชนอุทธรณ์ที่ดินให้แก่เทศบาลแม้จะอุทธรณ์ได้ด้วยวาจา แต่ควรจัดให้มีการอุทธรณ์เป็นหนังสือ โดยมีเกียรติบัตรเชิญผู้อุทธรณ์เพื่อเป็นการตอบแทน และเป็นหลักฐานที่สำคัญสำหรับทั้งสองฝ่าย

4) เทศบาลไม่ควรเข้าจัดทำโครงการใด โดยอ้างว่าได้รับการอุทธรณ์โดยปริยายเพราะจะขัดต่อหลักนิติรัฐ และขัดต่อหลักการกระทำทางปกครองต้องชอบด้วยกฎหมาย

5) หากเทศบาลก่อสร้างสิ่งสาธารณูปโภครุกล้ำที่ดินเอกชนและถูกฟ้องร้องเป็นคดีต่อศาล ควรไกล่เกลี่ยเพื่อยุติข้อพิพาท โดยให้ใช้ค่าสินไหมทดแทนไม่ให้ศาลต้องออกคำสั่งบังคับให้รื้อถอนสิ่งสาธารณูปโภค เพราะจะเกิดความเสียหายกับประโยชน์สาธารณะมากกว่าการชดใช้เป็นตัวเงินค่าสินไหมทดแทน

สำนักงานเทศบาลตำบลทับมา

เลขที่ 20/3 หมู่ที่ 4 ตำบลทับมา อำเภอมือ

จังหวัดระยอง 21000

โทรศัพท์ : 0-3866-3148, 0-3866-3149

โทรสาร : 0-3866-3078

E-mail : saraban-thapma@lgo.mail.go.th

Website : <https://www.thapma.go.th>

Facebook : https://www.facebook.com/ThapmaRayong/?locale=th_TH

จัดพิมพ์ : เมษายน 2566

